
ZEMĚDĚLSKÁ PODOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

2 říjen
2006–7
69. ročník

OBSAH

(English summary see page no. 31)

Nové středisko praxe.....	2
Studenti lesnických škol	3
Na pomoc školitelům	4
Spolupráce se školami.....	5
Institut celoživotního vzdělávání.....	8
Stále větší šance pro odborné školy	9
Prínos Agroinštitútu Nitra v rozvoji vidieka.....	10
Projekt ÚZPI	11
Viacstranné využívanie odborného článku	13
Pracovní setkání ředitelů škol	15
Voľný čas a záujmová činnosť.....	16
Informační servis.....	17
Prázdniny vo Francúzsku.....	18
Mistrovství ČR v orbě	19
Žáci z Kadaně pomáhali	19
Projekt IN NATURE	20
„Bezzásahové území“	21
Povinnosti včelařů	22
Zemědělci kraje Vysočina	23
Svoboda Motor	24
Sto let.....	25
VOŠ a SZEŠ v Táboře	27
Úzké sepětí teorie s praxí	29
Na cestě k Zemědělské škole.....	30
Contents	31

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

NOVÉ STŘEDISKO PRAXE

„Vítáme Vás v prostorách Střední odborné školy veterinární a zemědělské v Českých Budějovicích na otevření střediska praxe. Středisko, postavené během roku a půl, bude sloužit pro výuku oborů, které jsou na naší škole vyučují – obor veterinární prevence, obor zahradnictví, obor mechanizace a služby“, pronesl při slavnostním přestřižení pásky ředitel školy Ing. Břetislav Kábele.

„O toto středisko praxe se již před 30 lety snažil bývalý ředitel školy pan Ing. Adolf Zikmundek a dnes – symbolicky 1. září 2006 – se podařilo skutečně otevřít. Škola tím získává zařízení, které posílí kvalitu výuky a především kvalitu výuky praxe. A co všechno v něm bude umístěné? Středisko zahrnuje stáje pro koně, skot, ovce, kozy, ale i exotická větší zvířata s tím, že vše bude sloužit především ke cvičení. (Praxe jako taková, kterou máme v jiných závodech a střediscích v rámci kraje, zůstává.) Svůj prostor dostane i chov malých exotických zvířat, horní část budovy bude sloužit zahradnickému oboru k vázání a aranžování květin. Pro všechny tu jsou postaveny dvě učebny výuky praxe, nechý-

bějí šatny a hygienická zařízení. Středisko praxe bylo financováno dvojím způsobem – přímo přes ministerstvo financí částkou 5 milionů, 1 milion korun poskytl kraj z fondu rozvoje školství a 4 miliony korun uhradila naše škola ze svého investičního fondu.“

Ke slavnostnímu otevření střediska praxe pozval ředitel školy představitele Jihočeského kraje – radní, poslance, senátory, zástupce škol, reprezentanty spolupracujících firem. Rezort zemědělství zastupoval ředitel ÚZPI Praha Ing. Josef Vozka. Ve svém projevu Ing. Kábele zvláště pak přivítal paní Ing. Marii Hrdinovou, radní Jihočeského kraje, která má na starosti školství, a která na úspěšném zakončení díla měla velký podíl.

Ministerstvo školství opravdu nemá mnoho příležitostí být u toho, když se otvírají nové stavby, doplnila Ing. Hrdinová. Je proto velice ráda, že se i v rezortu školství tato akce podařila a přeje i ostatním školám, aby byly tak úspěšné a rozšiřovaly podmínky pro vzdělávání žáků.

K ilustraci na obálce: Ixia trikolor – duhovice trojbarevná z čeledi kosatcovité, vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1808

STUDENTI LESNICKÝCH ŠKOL

Jejich význam pro celoživotní vzdělávání dospělých
v oblasti péče o životní prostředí

*Kdo pracuje v přírodě kolem,
ten pracuje i ve vědomí člověka.
J. W. Goethe*

Sledujeme-li s odstupem času život kolem nás, je stále více patrný trend podpory nejrozličnějších směrů, módního působení ve společnosti všude kolem. V současnosti nám stále zřetelněji mizí používání nejrozličnějších modifikací pojmu „trvale udržitelného rozvoje“ (sustainable development), jehož zásady byly „naroubovány“ snad do všech oblastí lidského dění. Dnes se stále více přikláníme ke změnám vedoucím k novým směrům poznání – zejména k celkovému zlepšení vzdělanostních standardů – a to i mimo oblast studující mládeže, i přímo do oblasti celoživotního vzdělávání všech vrstev obyvatelstva.

V minulých číslech (*Zemědělská škola* č. 1, 5, 7, 8, roč. 68/2005-6) jsem několikrát poukázal na některé netradiční či málo známé metody, vedoucí k zvýšení vzdělanosti kolem nás. V tomto příspěvku bych chtěl zvýraznit odpovědnost každého a především – ano, to není překlep – význam mladé, zejména školní generace pro vzdělávání dospělých jedinců, a to jednak ve svých rodinách, u svých rodičů a jednak ve svém nejbližším okolí.

Effect of Environmental Education on Schoolchildren, Their Parents and Community Members. Study of Intergenerational and Intercommunity Learning. Význam vzdělávání v oblasti životního prostředí u studentů, jejich rodičů a ostatních příslušníků kolem. Studie o mezigenerační a celospolečenské výuce.

Takto stručně byla zveřejněná myšlenka o významu mladé generace v rámci rozvoje vzdělanosti rodičů a okolního společenství od amerických autorů Ch. G. Vaughana, R. Raye ad. Naznačená metoda byla následně mnohými autory doplňována (Sutherland D., Ham, S. 1992, Král E. 2001) a byla připravena osnova této metody pro její vyzkoušení v městě Quebrado Ganado (Costa Rica) a Ducos (Martinique). Jednalo se o řízené pohovory, dále testy pro dospělé na základě rozprav s dětmi, návštěvy vhodných filmových představení, postery v prostorách města apod. Již první výsledky ověření znalostí na úvodním testu z 22 otázkami, statisticky zhodnocenými pomocí chí testu, potvrdily významný přínos pro následné poznání (testovaný soubor respondentů po vzájemném ovlivňování odpovídal správně

v 67 % případech a otázky u kontrolního, bez jakéhokoliv multigeneračního vzdělání správně odpovědělo jen na 29 % z položených otázek). Po řadě průzkumů a testování se vynořila důležitá otázka – pokračovat dále při zhodnocování netradičních metod? Je opravdu nutné seznamovat se s netradičními, pro středoevropany „exotickými“ metodami? Odpověď zní jednoznačně: ANO.

Tato stručně uvedená metoda byla a je dosud ve své podstatě určená pro obyvatelstvo dosud málo vzdělaných oblastí Karibiku a střední Ameriky. V současnosti jsou hledány vhodné modifikace pro její použití v zaostalých oblastech Číny (oblast Gansu). Přesto je i v řadě moderních zemí zmíněná metoda přínosem, který je významný, a to zejména:

- 1) Netradičním, novým a především časově a finančně levným způsobem zvyšuje vzdělanost obyvatel.
- 2) Dochází ke zvýšení a prohloubení zájmu o dosažení vyššího vzdělání v rámci celé rodiny a lepšímu porozumění mezi členy rodiny či blízké komunity.
- 3) Umožňuje vzdělání i v zapadlých oblastech, kde nelze zajistit plynulou školní výuku a pomoc dospělých nebo studentů dospělým je nezbytná.
- 4) Vhodným působením a stratifikací výukových programů lze působit lépe na řešení regionálních problémů, důležitých pro danou sociální skupinu (sběrači chráněných přírodnin, zemědělci, lesníci apod.)
- 5) Umožňuje vysoký standard vzdělávání za pomoci televize apod., aniž by se projevil nedostatek kvalifikovaných pedagogů a to umožňuje i rozmach zaměstnání žen.
- 6) U mladé generace zvyšuje odpovědnost za celkový rozvoj vzdělání v rodině a zlepšuje se její status.

Každé poznání je užitečné, každé přináší možnosti dalšího rozvoje. Proto bychom měli naslouchat i myšlenkám, které v současnosti při diskusích o státních maturitách, či nových učebních plánech ap. řadíme na okraj zájmu. Oblast, co učit, již máme za minulá decennia poměrně slušně prozkoumanou. Oblast, jak učit, jak poznávat, je často ještě nedocenená, řadu metod stále nemáme prozkoumanou. Jednou z dobrých myšlenek je tedy i celkové zapojení mladých a na to chtěl autor obrátit pozornost.

**Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
VOŠL Trutnov**

NA POMOC ŠKOLITEĽOM

prác stredoškolskej odbornej činnosti

Školský rok 2006/2007 už otvoril svoje brány a po zaslúženom oddychu nás čaká veľa práce. Okrem vyučovacích povinností mnohí učitelia svoje odborné vedomosti a pedagogické majstrovstvo uplatňujú aj ako konzultanti prác SOČ.

Stredoškolská odborná činnosť (SOČ) je dobrovoľná záujmová činnosť žiakov denného štúdia všetkých typov stredných škôl, ktorá sa realizuje v školách, mimoškolských zariadeniach, vo výskumných ústavoch, vedeckých pracoviskách, laboratóriách vysokých škôl, v kluboch alebo individuálne. Výsledkom je zvyčajne vypracovaná samostatná odborná práca, umelecké dielo, zhotovená učebná pomôcka a pod., ktorú autor predkladá na odborné posúdenie a obhajuje ju pred odbornou komisiou.

Súťaž je integrálna súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu. So zreteľom na súčasné trendy rozvoja spoločnosti a integráciu do európskych štruktúr je potrebné vytvárať podmienky na prácu konzultanta (učiteľa, majstra odborného výcviku, odborníka z praxe) s talentovanými žiakmi na školách s prepojením na vedecké inštitúcie a hospodársku sféru. Je dôležité vyhľadávať talentovaných žiakov a ponúkať im možnosť budúceho uplatnenia v praxi, možnosť vedenia dialógu a stretávania sa s inými talentovanými žiakmi na národnej aj medzinárodnej úrovni a tým vzbudiť trvalý záujem mladšej generácie na uplatňovaní a rozvoji vedeckej činnosti.

Cieľom SOČ je:

- vyhľadávať nadaných, talentovaných, žiakov stredných škôl, podporovať ich odborný rast
- rozvíjať tvorivé odborné-teoretické i odborné-praktické vedomosti, zručnosti, schopnosti, návyky, vytvárať trvalý vzťah k zvolenému odboru
- viesť žiakov k samostatnému tvorivému mysleniu a aktívnemu riešeniu úloh, upevňovať ich záujem o seba vzdelávanie
- prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času žiakov
- vytvárať podmienky na úspešnú reprezentáciu Slovenskej republiky na medzinárodných súťažiach
- umožňovať pedagogickým pracovníkom škôl spätne využívať poznatky získané na súťažiach žiakov na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu

Stredoškolská odborná činnosť je atraktívna súťaž, na Slovensku aj v Českej republike má dlhoročnú tradíciu (prvý ročník celoštátnej prehliadky SOČ sa konal v roku 1979 v Novom Jičíne). V školskom roku 2006/2007 obe republiky vyhlásili 29. ročník SOČ. Vyhlasovateľom súťaže na Slovensku je Ministerstvo školstva SR, organizačným, technickým a odborným garantom je Štátny inštitút odborného vzdelávania.

Štátny inštitút odborného vzdelávania v spolupráci s Ústrednou komisiou SOČ schválil pre **29. ročník súťaže Stredoškolskej odbornej činnosti** v školskom roku 2006/2007 nasledovných 17 súťažných odborov:

- 01 – Informatika
- 02 – Matematika, fyzika
- 03 – Chémia, potravinárstvo
- 04 – Biológia
- 05 – Geovedy (geografia, geológia, geodézia)
- 06 – Zdravotníctvo
- 07 – Poľnohospodárstvo, lesné, vodné hospodárstvo
- 08 – Ochrana a tvorba životného prostredia
- 09 – Strojárstvo, hutníctvo, doprava
- 10 – Stavebníctvo, architektúra, dizajn
- 11 – Elektrotechnika, elektronika, energetika
- 12 – Mikroprocesorová, výpočtová, telekomunikačná technika
- 13 – História, politológia, filozofia
- 14 – Tvorba učebných pomôcok, didaktické technológie
- 15 – Ekonomika a riadenie
- 16 – Teória kultúry, umenie, umelecká, odevná tvorba
- 17 – Pedagogika, psychológia, sociológia, problematika voľného času

Mnohí učitelia, majstri odborného výcviku, vychovávatelia, odborníci z výskumných ústavov, vysokých škôl i výrobných podnikov budú i v tomto školskom roku pomáhať stredoškólakom pri riešení prác stredoškolskej odbornej činnosti, tj. budú vykonávať funkciu konzultantov prác SOČ. Je to práca veľmi záslužná, namáhavá a určite vedenie každej školy vhodným spôsobom (morálne i finančne) ocení konzultanta SOČ.

Pretože už v minulom školskom roku a tiež od septembra 2006 v SOČ nastali niektoré zmeny a nie všetci konzultanti ich zaregistrovali, v nasledujúcich číslach Vás budeme

informovať o novinkách v tejto oblasti. Z predchádzajúcich riadkov vyplýva, že sa zmenili súťažné odbory (novovzniknutým odborom sú 05 – Geovedy, environmentálnym a ekologickým problémom sa venuje odbor 08 – Ochrana a tvorba životného prostredia).

September je mesiac, kedy žiakov oboznamujeme so súťažou SOČ, nabádame ich k výberu témy. Pre zaujímavosť uvádzame niekoľko tém, ktoré v odbore 07 – Poľnohospodárstvo, lesné, vodné hospodárstvo riešili študenti v minulých ročníkoch SOČ:

- Diagnostika menej známych hubovitých chorôb viniča a použitie ochrany proti nim
- Využitie harvesterovej techniky v lesníctve
- Vplyv inseminačného intervalu na teľnosť a na ekonomiku chovu dojníc na farme Krušovce
- Využitie digitálnej fotografie na zaznamenanie zmien farby listov odrôd pšenice ozimnej

- Vplyv biologickej a chemickej insekticídnej ochrany na populáciu vošiek v agroekosystéme
- Využitie listovej drogy orecha vo výžive kráľika
- Vplyv nepriaznivých podmienok na rast a vývin rastlín
- Zariadenie na spracovanie biomasy
- Porovnanie úrodnosti a cukornatosti viniča
- Vplyv pesticídov a toxicity prostredia na úrodu vybraných plodín na južnom Slovensku
- Sledovanie úrod uhoriek nakladačiek pri vertikálnom spôsobe pestovania
- Porovnanie úrodnosti veľmi skorých odrôd zemiakov

V nasledujúcom čísle časopisu sa dozviete, ako si zvolíte tému, ako písať odbornú prácu, ako úspešne obhajovať, akých chýb sa vyvarovať. Tešíme sa na Vaše pripomienky, skúsenosti i námety z vedenia SOČ.

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI

V závěru školních prázdnin pozval Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně (ICV MZLU) své trenérské školy k oficiálnímu zahájení nového projektu. Projekt s názvem Zkvalitnění pedagogické způsobilosti prostřednictvím realizace systémového rozvoje trenérských zdrojů je zaměřen na zvýšení pedagogické kompetence učitelů–trenérů, kteří se na Univerzitních tréninkových školách věnují metodickému vedení individuální řízené pedagogické praxe studujících ve studiu v oblasti pedagogických věd – Učitelství odborných předmětů. Projekt Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně je financovaný z Evropského sociálního fondu a z rozpočtu České republiky.

Představitelé Institutu celoživotního vzdělávání, zástupci škol a přizvaní hosté se sešli v zámku ve Křtinách na pracovišti MZLU k podrobnějšímu seznámení s projektem i k podpisu dohody o spolupráci.

Tréninkové školy a projekt

Univerzitní tréninkové školy jsou střední odborné školy, na kterých učitelé odborných předmětů zabezpečují realizaci tematického celku praktické části vzdělávání programu celoživotního vzdělávání na MZLU v Brně – osvětlil pojem Ing. Pavel Máchal, CSc., ředitel ICV MZLU při uvítání účastníků setkání. A zámek Křtiny, místo uvede-

ného setkání, náleží do areálu Školního lesního podniku – organizační součástí univerzity, pokračoval prorektor Prof. Ing. Jindřich Neruda, CSc. Dlouhá tradice, trvalý zájem o výuku, to vše přispělo k významným změnám v obsahu a systému výuky. Vyvrcholením dosavadních snah je získání akreditace ministerstva školství k realizaci vzdělávacího procesu pedagogické způsobilosti a jeho zařazení do systému celoživotního vzdělávání v rámci Institutu celoživotního vzdělávání MZLU. Další kvalitní posun ve výuce pedagogických disciplín přinese i zahajovaný projekt.

Na základě dlouholetých zkušeností s doplňujícím pedagogickým studiem se pracovníci Institutu celoživotního vzdělávání chtějí detailněji zaměřit na realizování pedagogické praxe učitelů odborných předmětů. Dlouhá léta se snaží zajišťovat jistý standard praxe a při tom pociťují nezbytnost seznamovat i dlouho působící učitele trenéry (původní cviční učitelé) s novými výukovými metodami. Nové informace využijí učitelé při vedení studentů MZLU na pedagogické praxi na trenérských školách. Proto tento projekt vznikl, seznamuje s projektem odborný garant pedagogického studia PhDr. Dana Linhartová, CSc.

Institut podal žádost o akreditaci bakalářského studijního programu pro dva studijní učitelské obory: Specializace v pedagogice – učitelství odborných předmětů a Specializa-

ce v pedagogice – učitelství praktického vyučování a odborného výcviku. Absolventi tzv. dřívějšího doplňujícího pedagogického studia budou tak mít možnost získat titul bakalář. (Ze zákona o pedagogických pracovnících je několik možností, jak může učitel získat pedagogickou odbornost – buď kurzem celoživotního vzdělávání, nebo kurzem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – nově přibude bakalářské studium. Akreditované studijní programy v systému dalšího vzdělávání umožňují škole studium finančně studentům dotovat.)

A jak vznikl soubor trenérských škol?

Institut oslovil větší počet škol v oblasti pěti moravských krajů a přihlásilo se 17 škol: Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola **Blansko**, Vyšší odborná škola ekonomická a zdravotnická a Střední odborná škola **Boskovice**, Obchodní akademie a Vyšší odborná škola obchodní **Brno**, Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální **Brno**, Střední odborná škola zahradnická a Střední odborné učiliště **Rajhrad**, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště nábytkářské **Rosice**, Střední odborné učiliště nábytkářské **Rousínov**, Střední škola zdravotnická a zemědělsko-ekonomická **Vyškov**, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště **Znojmo**, Střední lesnická škola **Hranice**, Střední zemědělská škola **Olomouc**, Střední odborná škola **Šumperk**, Střední škola přírodovědná a technická **Nový Jičín**, Masarykova střední škola zemědělská a VOŠ regionální politiky zemědělství a venkova **Opava**, Tauferova střední odborná škola veterinární **Kroměříž**, Střední odborná škola a Gymnázium **Staré Město**, Střední škola obchodu a služeb **Jihlava**.

Po podpisu dohody o spolupráci na projektu získají certifikát a statut Univerzitní trenérská škola MZLU Brno. (Malé osvětlení nových pojmů: pedagogické fakulty mají systém fakultních škol, univerzitní pracoviště má univerzitní školy; dosavadní pojem cvičné školy se tak změnil na trenérské školy.)

Vlastní realizace projektu

V prvním roce dvouletého projektu chce Institut připravit veškeré materiálové podklady pro studenty, kteří kurz absolvují. Představitelé zúčastněných škol vyberou učitele, kteří budou v rámci projektu školeni a získají statut učitele-trenéra. Institut navrhuje určitá kritéria výběru učitelů, předkládá návrh programu celoživotního vzdělávání (Rozvoj pedagogické způsobilosti učitelů-trenérů) a bude vše sladovat s požadavky škol. V závěru kurzu dostanou učitelé certifikát o absolvování kurzu celoživotního vzdělávání. Kurz bude probíhat 2 semestry, 1× měsíčně, má 160 hodin

a obsahuje 4 moduly po 40 hodinách. Obsah je zaměřen na novější problematiku.

Modul 1: Proměny současné střední školy (legislativa, filozofie zemědělství, vliv vzdělávacích programů na zefektivnění výuky, rozvoj studentů se specifickými potřebami, sociálně patologické jevy)

Modul 2: Management individuální řízené pedagogické praxe (práva a povinnosti učitelů, organizace praxe, hospitace, komunikační dovednosti, přínos praxe pro školu a Institut)

Modul 3: Využití informačních technologií ve výuce střední školy (využití počítače ve vzdělávacím procesu, didaktické teorie, počítačové sítě, tvorba plánů, projektů, zdroje informací)

Modul 4: Lidské zdroje v prostředí střední školy (netradiční výukové postupy, tvorba programů, výměnných projektů, podpora sítě sociálních partnerů, projektové řízení, role učitele při posilování uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce)

Veškeré informace o projektu jsou na webových stránkách univerzity http://www.mendelu.cz/iczv/projekty/projekt_tren_zdroju_skoly.html

Dohoda o spolupráci mezi univerzitou a školami se uzavírá na tříleté období, po kterém se zhodnotí a v případě oboustranného zájmu bude pokračovat dál. Certifikát pro školy by se po 3 letech obnovoval.

Prezentace škol

Na setkání do Křtin přijeli zástupci z 11 škol a v rámci programu se vzájemně představili:

- Hranická lesnická škola patří mezi nejstarší školy v Evropě, byla založena r. 1852, od r. 1896 působí v Hranicích. Nejvýznamnější součástí školy je 1000 ha školní poleší. Pro výuku budují multimediální učebnu, připravují projekt na výuku v angličtině. Projekt podporují, považují za potřebné doplňovat vzdělávání učitelů.
- I na další projekty s partnery ze severských států se orientují v nábytkářské škole v Rosicích. I proto považují vzdělávání pedagogických pracovníků za nutné.
- Jihlavská škola vznikla seskupením 3 škol, mají 1100 žáků, součástí je i zemědělská škola (agropodnikání, analýza potravin), připravují přírodovědné lyceum.
- Obchodní akademie Brno má dobré sepětí s praxí a nabízí informační centrum.
- Dnešní boskovická škola vznikla složením tří škol (strojírenská, oděvníká, zemědě-

ská), má přes 1100 denních žáků a studentů, 94 pedagogů na smlouvu, 34 ostatních pracovníků a externisty. Na VOŠ obor podnikání a management (5 zaměření), SOŠ ekonomické obory, gastronomické, strojírenské, zemědělské a oděvnictví. Od projektu očekávají vzájemnou prospěšnost. • Před dvěma lety se ve Vyškově sloučila zdravotnická a zemědělská škola, sídlí stále ve dvou budovách. Na zdravotnické studuje 250 žáků, na střední odborné 350 žáků (agropodnikání, rostlinolékařství, ekonomiku zemědělství a výživy, obchodní akademie) mají 80 zaměstnanců a externisty. Nastává problém se zemědělskou praxí žáků. • V Blansku a Rusínově kladou rovněž velký důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků, které pak zpětně zkvalitní výchovu nových učitelů. • Současná podoba školy v Rajhradě je výsledkem sloučení tří škol v r. 2004 v rámci optimalizace (SOU Želešice, SZaŠ Brno-Bohunice, SOU Rajhrad), má přes 800 žáků v oborech zahradnických, gastronomických a zemědělských. Od r. 2007 Želešice opustí, budují a vybavují nové učebny, zázemí, střediska odborné přípravy. Od 1. 9. 2007 chystají nový obor ekologie a ochrana krajiny. Úspěšně se prezentují na veřejnosti a projekt MZLU pro zkvalitnění práce odborných učitelů vítají. • Škola v Novém Jičíně s 370 žáky má významnou historii. Vyučují agropodnikání, ochrana a obnova ŽP, přírodovědné lyceum, opravář zemědělských strojů, nástavbové studijní obory. Projekt bude velkým přínosem pro školu. • Tradice opavské školy sahá do r. 1920. Po sloučení v r. 2002 jsou škola zemědělsko-zahradnicko-přírodovědná s 420 žáky. V sousedství funguje moderní školní statek Zaměřují se na celoživotní vzdělávání, velké zkušenosti mají s projekty.

Závěrem

Po prezentaci škol pozdravili přítomné pedagogy zástupci Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha, v čele s ředitelem ING. JOSEFEM VOZKOU a představili činnost pracoviště i možnou spolupráci.

Oficiální část setkání byla ukončena podpisem dohody o spolupráci mezi Institutem celoživotního vzdělávání Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně a jednotlivými Univerzitními trenérskými školami MZLU v Brně. Večer pokračoval prohlídkou barokního kostela a příjemným posezením v prostorách lesní školky. I tady pokračovaly diskuze, výměny zkušeností a vznikaly další náměty pro budoucí spolupráci.

Spolupráce institucí

Druhý den se na univerzitním pracovišti v Brně uskutečnilo setkání představitelů Institutu celoživotního vzdělávání a Ústavu zemědělských a potravinářských informací. Ředitelé obou institucí a jejich spolupracovníci se po představení své činnosti shodli na oboustranném zájmu o širší spolupráci. Spolupráce na poli vzdělávání by mohla zahrnovat transfer vědomostí vědy a výzkumu, pomoc při dalším vzdělávání lektorů škol i oblast e-learning kurzů.

Každá instituce si připraví své záměry, představy a na dalším společném setkání (předběžně stanoveném na listopad v Praze) se dohodnou o konkrétních krátkodobých a dlouhodobých akcích. ÚZPI funguje celorepublikově a vítá užší spolupráci s moravskou univerzitou, která má rovněž něco ve své oblasti jedinečného. Odborné znalosti univerzity a technologické možnosti ÚZPI umožní propojení a zpracování žádaných problematik v konkrétní projekty.

Šířit vědomosti dál a neuzavírat se – i to je důležitým posláním obou pracovišť.

akr

INSTITUT CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně

Posláním Institutu celoživotního vzdělávání Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně je zabezpečení kontinuálního obnovování znalostí a dovedností a získávání nové kvalifikace jak pro její absolventy, tak i pro široký okruh ostatních zájemců. V obecných rysech koncepce celoživotního vzdělávání na MZLU navazuje na nabídku, kterou MZLU poskytuje ve svých akreditovaných studijních programech tak, aby se obdobné nebo překrývající kompetence daly získat i v programech celoživotního studia.

Tato základní nabídka je rozšiřována o znalosti speciální, související zejména se znalostmi jazykovými, s rozvojem schopností zpracovávat informace, s moderními informačními technologiemi, se zvyšováním znalostí související s fungováním současné společnosti a ekonomiky, s podnikáním, s fungováním organizačních struktur v současném podnikání i vazbami na globální ekonomické prostředí a globalizační trendy. Výukové programy se dotýkají rovněž problematiky zemědělských trendů, problematiky ekologie, práva a problematiky komunikace s odlišnými kulturami apod.

Vizí Institutu je jeho plné zapojení do procesu celoživotního učení. Chce působit jako součást vzdělávací struktury zemí Evropské unie a dalších rozvinutých zemí světa v širokém rámci jejich vzdělávacích systémů a vytvořit výkonné manažerské centrum, založené na rozsáhlé spolupráci s odbornými kapacitami MZLU i externími odborníky.

Významným mezníkem Institutu celoživotního vzdělávání se stala změna jeho postavení v organizační struktuře MZLU v Brně z celoškolského pracoviště na vysokoškolský

ústav. Pracoviště se podílí na uskutečňování akreditovaných studijních programů a vykonává s tím spojenou vědeckou, výzkumnou a vývojovou činnost. Rozděleno je do tří oddělení:

- Oddělení vzdělávání učitelů
- Oddělení dalšího odborného vzdělávání
- Oddělení vzdělávání seniorů – Univerzita třetího věku

Hlavním posláním oddělení vzdělávání učitelů bude pedagogická činnost zejména v oblasti studia pro učitele odborných předmětů, praktického vyučování a odborné výchovy na středních školách, v oblasti celoživotního vzdělávání učitelů odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku na středních školách, programů pedagogického vzdělávání akademických pracovníků, jiných studijních programů a s tím spojená vědecká, výzkumná a vývojová činnost.

V oblasti dalšího odborného vzdělávání bude pracoviště zabezpečovat kontinuální rozvoj celoživotního vzdělávání formou projektů zaměřených na zajišťování potřeb odborné veřejnosti. Pro obsahové a organizační zabezpečení projektů bude využívat především odborného potenciálu zaměstnanců MZLU v Brně.

Oddělení vzdělávání seniorů bude organizovat a rozvíjet Univerzitu třetího věku jako nedílnou součást celoživotního vzdělávání poskytovaného MZLU v Brně.

Ředitelem pracoviště byl jmenován s účinností od 15. 8. 2006 Ing. Pavel Máchal, CSc.

STÁLE VĚTŠÍ ŠANCE PRO ODBORNÉ ŠKOLY

Již v minulých letech měly odborné školy možnost využívat ke zlepšování své práce (a také k získávání potřebných finančních prostředků) evropské vzdělávací programy. Dobré zkušenosti získaly zejména prostřednictvím projektů mobility programu **Leonardo da Vinci**, které umožnily odborné stáže nebo výměnu zkušeností již pro asi 7 000 žáků a učitelů. V posledních dvou letech začaly některé odborné školy využívat také **Evropský sociální fond**, když předkládaly projekty nejčastěji v rámci operačního programu Rozvoj lidských zdrojů. Zvyšující se začleňování odborných škol do těchto programů je nepochybně pozitivní, avšak na druhé straně podíl škol, které tyto programy využívají, zůstává stále ještě velmi nízký. Možnosti, které se školám (a také dalším organizacím) nabízí, se však stále rozšiřují.

Jak je známo, evropské vzdělávací programy byly vyhlášeny na období do roku 2006. Také současné plánovací a rozpočtové období pro využívání evropských Strukturálních fondů včetně Evropského sociálního fondu skončí na konci letošního roku. Jaké jsou vyhlídky do dalších let?

I když v současné době ještě nejsou známy veškeré potřebné informace, přesto lze naznačit hlavní možnosti již nyní. V následujícím období 2007–2013 budou moci odborné školy využívat především **nový evropský program na podporu celoživotního učení**, který již byl vyhlášen. Bude nástupcem několika dosavadních vzdělávacích programů. Jeho jádrem jsou čtyři podprogramy:

- **Comenius**, který je zaměřen na podporu a zlepšování vzdělávání ve školách
- **Erasmus**, podporující zlepšování terciárního vzdělávání
- **Leonardo da Vinci**, který je zaměřen na zlepšování odborného vzdělávání
- **Grundtvig**, umožňující zlepšovat vzdělávání dospělých

V rámci programu **Leonardo da Vinci**, který je pro odborné školy nejvhodnější, bude možné i nadále realizovat osvědčené projekty mobility, jejichž počet má stále vzrůstat. Bude možné realizovat i další druhy projektů, například projekty vývoje a transferu inovací, zaměřené na vypracovávání nových vzdělávacích materiálů nebo na adaptaci kvalitních zahraničních vzdělávacích materiálů na naše podmínky. Na financování projektů programu Leonardo da Vinci byla vyčleněna celá čtvrtina z celkových asi 7 miliard Euro (tj. asi 200 miliard Kč) určených na celý program podpory celoživotního učení. Kolik z této částky

získá Česká republika, ještě není stanoveno. Určitě to však bude výrazně více než dosud.

Termíny výzev k předkládání projektů ještě nejsou stanoveny, předpokládá se však, že k tomu dojde někdy mezi únorem a dubnem 2007. V tu dobu také budou k dispozici konkrétní informace o druzích projektů, pravidlech programu, jeho dokumentaci atd.

Pokud jde o **Evropský sociální fond**, i tam jsou vyhlídky velmi dobré. Podle zásad Evropské komise si každá členská země stanoví v rámci tohoto fondu tzv. operační programy a jejich zaměření. Členské země tak mají možnost určit si, na jaké priority nebo témata hodlají projekty ve své zemi zaměřovat. Dosavadní jednání v České republice vyústily do návrhů na několik operačních programů, z nichž pro podporu vzdělávání jsou nejvíce relevantní **operační program Lidské zdroje a zaměstnanost** (v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR) a **operační program Vzdělávání a konkurenceschopnost** (v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR). Příslušné návrhy se dosud projednávají, a to jak na národní úrovni, tak i v Evropské komisi.

Dosavadní návrhy týkající se operačního programu **Lidské zdroje a zaměstnanost** počítají s tím, že v rámci tohoto programu by bylo vyhlášeno 6 priorit, které se týkají např. rozvoje vzdělávání ve firmách, zlepšování relevance počátečního a dalšího vzdělávání vůči potřebám trhu práce nebo rekvalifikací. Projekty se mají i nadále realizovat i v rámci tzv. grantových schémat, na něž má být k dispozici od 9 do téměř 15 miliard Kč ročně, což je výrazně více než dosud.

Pokud jde o operační program **Vzdělávání a konkurenceschopnost**, v něm se navrhuje koncipovat (kromě tzv. technické pomoci) 3 priority: Počáteční vzdělávání, Terciární vzdělávání a Další vzdělávání. I tam budou k dispozici finanční prostředky počítající se na miliardy Kč ročně. Také u těchto operačních programů budou teprve později známy potřebné informace, které se budou konkretizovat a šířit v návaznosti na probíhající jednání. Užitečné je sledovat postup přípravných prací například na webových stránkách Evropského sociálního fondu na adrese www.esfcr.cz.

Z dosavadních informací je patrné, že odborným školám se nabízí ve využívání evropských programů stále větší možnosti. Do jaké míry je budou chtít a umět využívat, bude záležet jen na nich.

Ing. Jaromír Coufalík, CSc.
Národní vzdělávací fond

PRÍNOS AGROINŠTITÚTU NITRA V ROZVOJI VIDIEKA

Rozvoj vidieka zohráva stále významnejšiu úlohu od reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky. Jej cieľom je pomôcť vidieckym oblastiam vysporiadať sa s hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi výzvami 21. storočia. Vidiecke oblasti tvoria 90 percent územia rozšírenej EÚ a nový právny rámec zreteľnejšie smeruje k podpore rastu a vytváraniu nových pracovných miest v týchto oblastiach.

Budúca politika rozvoja vidieka v období 2007–2013 sa bude sústreďovať na tri oblasti zodpovedajúce trom tematickým osiam stanoveným v novom nariadení: zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesníctva, zlepšovanie životného prostredia a krajiny, zlepšovanie kvality života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia hospodárstva vidieka.

Agroinštitút Nitra podporuje rozvoj ľudských zdrojov pri rozvoji vidieka a to na nasledovných úrovniach:

- rozvoj ľudských zdrojov vo vidieckych oblastiach prostredníctvom vzdelávacích a tréningových programov zameraných na vidiecky rozvoj
- rozvoj ľudských zdrojov vo vidieckych oblastiach prostredníctvom zahraničných projektov
- rozvoj ľudských zdrojov vo vidieckych oblastiach prostredníctvom projektov cez štrukturálne fondy
- rozvoj ľudských zdrojov vo vidieckych oblastiach prostredníctvom spolupráce s mládežou

Špecifickým poslaním Agroinštitútu Nitra je posilnenie európskej dimenzie v politike a obsahu ďalšej odbornej prípravy vidieckeho obyvateľstva, výmena poznatkov o systémoch ďalšieho vzdelávania na vidieku, podpora a prehĺbenie spolupráce medzi zahraničnými partnermi a ďalšími subjektami orientovanými na problematiku rozvoja vidieka.

Vidiek v súčasnosti prechádza rozsiahlymi spoločensko-ekonomickými zmenami, ktoré výrazne ovplyvnili sociálne istoty vidieckeho obyvateľstva a prejavili sa negatívne vo vysokej miere nezamestnanosti. Poľnohospodárska prvovýroba stráca dominantné postavenie na vidieku, preto je potrebné hľadať iné zdroje zamestnanosti v nepoľnohospodárskych aktivitách na získanie dodatočných príjmov do rodín a obcí. Ide o podporu podnikateľských aktivít súvisiacich s rozvojom služieb, vidieckej turistiky a agroturisti-

ky, remeselnej výroby, so snahou o zachovanie tradičných remesiel, tradícií a zvyklostí. Tento proces si vyžaduje iniciovať ľudský potenciál k zmene myslenia a motivovať ho na využívanie lokálnych zdrojov a možností. Agroinštitút Nitra reagoval na danú situáciu v príprave vzdelávacích programov, ktoré by pomohli nezamestnaným ľuďom uplatniť sa na trhu práce. Máme špeciálne akreditované programy Ministerstvom školstva SR:

1. Európska dimenzia podnikania na vidieku
2. Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu
3. Živý prameň – šanca pre rozvoj vidieka
4. Farmár

Vzdelávací projekt „Živý prameň – šanca pre rozvoj vidieka“ je koncipovaný ako otvorený vzdelávací systém pozostávajúci zo samostatného základného modulu Podnikanie na vidieku a špeciálne voliteľných modulov so zameraním na tradičnú remeselnú výrobu: tkanie, košíkárstvo, výroba keramiky, rezbárstvo, zdobenie kraslíc, slamienkárstvo, umelecké kovárstvo, paličkovanie.

V zmysle nášho vzdelávacieho plánu máme pripravené aj ďalšie vzdelávacie produkty, ktoré môžu vidiecki obyvatelia využiť pre svoj odborný rast. Snahou Agroinštitútu Nitra je usilovať sa o získanie finančných prostriedkov na vzdelávanie vidieckeho obyvateľstva zo štrukturálnych fondov EÚ. V rokoch 2004–2005 sme z programu SAPARD zrealizovali nasledovné vzdelávacie aktivity:

- Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu
- Podnikanie na vidieku
- Rozvoj vidieka
- Podnikateľ v poľnohospodárskej malovýrobe na vidieku
- Sadovnícke úpravy v mestách a na vidieku
- Nové hygienické kritériá EÚ na potraviny
- Pestovanie a spracovanie liečivých rastlín
- Nové pestovateľské trendy
- Záhradníctvo

Pre poľnohospodárov na vidieku máme akreditované aktuálne programy, súvisiace s legislatívou EÚ, ktoré umožnia farmárom zorientovať sa v moderných a náročných spôsoboch hospodárenia na poľnohospodárskej pôde, ktoré vyžaduje EÚ:

- Agroenvironment
- Plnenie noriem Spoločenstva

- Nové štandardy EÚ pri výrobe krmív
- Optimalizácia hospodárenia poľnohospodárskych podnikov
- Odpadové hospodárstvo
- Obnoviteľné zdroje energie na vidieku

V súčasnom období realizujeme kurzy Odpadové hospodárstvo a Európska dimenzia podnikania na vidieku, na ktoré sme získali finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ zo Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.

V rámci SOP PRV (Opatrenie č. 2.4. Vzdelávanie) boli komisiou schválené ďalšie vzdelávacie programy, ktoré budú ponúknuté obyvateľom na vidieku, zaoberajúcim sa poľnohospodárskou činnosťou a budú plne hradené z finančných prostriedkov EÚ. Tematicky sú orientované na nasledovné oblasti:

- Vinárstvo a pivničné hospodárstvo
- Pestovanie liečivých rastlín
- Záhradníctvo ako súčasť procesu diverzifikácie poľnohospodárskej výroby
- Obnoviteľné zdroje energie na vidieku

Zahraničnú spoluprácu predovšetkým orientujeme na rozvoj vidieka. Organizujeme medzinárodné konferencie,

diskusné fóra a workshopy. Veľkú pozornosť venujeme zahraničným projektom k rozvoju vidieka. V štádiu riešenia, resp. ukončenia sú nasledovné projekty:

- FONTES – Tematická sieť na overenie a disemináciu správnych praktických modelov a kvality odborného tréningu vo vidieckych oblastiach
- IN NATURE – „Nature and Rural Realm Interpreter“ Inovačný tréningový program. Projekt financovaný Európskym Spoločenstvom v rámci programu Leonardo da Vinci E/03/B/F/PP-149.078
- Agriculture Advisors Competencies – AAC
- NEW AGRI: New European Ways for Agriculture
- Conference on food-safety

Vo svojom poslaní a aktivitách presadzujeme princíp partnerstva. Našimi stálymi partnermi sú VOKA Banská Bystrica, ARVI Nitra, SPPK, subjekty poľnohospodárskej prvovýroby, mimovládne organizácie ako napr. MAGNA VIA, Klub profesionálnych žien, Ekofórum, Biospotrebiteľ atď., samospráva obcí, samosprávne kraje.

Agroinštitút Nitra podáva pomocnú ruku a očakáva, že uvedené vzdelávacie aktivity nájdu odozvu v radoch vidieckeho obyvateľstva.

Ing. Helena Mičková, PhD.
Agroinštitút Nitra

PROJEKT ÚZPI

a využití programu Leonardo da Vinci

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Program Leonardo da Vinci je evropský program, ktorý podporuje kvalitu, inovácie a evropskou dimenziu odborného vzdelávania a tiež politiku celoživotného vzdelávania (vocational training field). Program je určen odborným stredným a vyšším školám, vysokým školám, podnikom, úradom, komorám, profesným asociáciám, neziskovým organizáciám, regionálnym rozvojovým agentúram. V rámci tohoto programu je možno sa zapojiť do týchto druhov projektov: projekty mobility, pilotní projekty, projekty jazykových dovedností, projekty sietí organizácií, projekty databáz, průzkumů a analýz (referenční materiály).

Pilotní projekty

Ústav zemědělských a potravinářských informací zpracoval a podal projekt, který svým zaměřením patří do oblasti

„Pilotních projektů“. Tento projekt byl úspěšně vybrán českou Národní agenturou programu Leonardo Da Vinci k financování a mohl se naplno rozběhnout v roce 2005.

Pilotní projekty všeobecně jsou nástrojem ke zlepšování kvality a k podpoře inovací odborného vzdělávání. Jsou zaměřené na vývoj, ověřování, evaluaci a šíření inovačních postupů týkajících se obsahu, metod nebo učebních materiálů a pomůcek používaných při odborném vzdělávání a poradenství. Výsledkem musí být hmotný produkt, např. osnova kurzu, učební text, software a pod. Minimální počet partnerských organizací jsou 3 (tj. předkladatel a 2 partneři ze 3 zemí), z toho aspoň 1 z členské země EU, maximální délka projektu 3 roky, maximální výše příspěvku z programu je 75 % přípustných nákladů projektu, nejvýše však 200 000 EUR ročně.

Projekt ÚZPI

Projekt byl nazván „Profesní kompetence a certifikace zemědělských poradců ve světě konkurenčního trhu obchodních služeb“, zkráceně „AAC“, podle anglického názvu Agriculture Advisors Competencies.

Výchozí situace projektu

Projekt vznikl na základě potřeby přijmout změny zavedené novou Společnou zemědělskou politikou EU, které nabývají platnosti od r. 2007. Hlavním cílem společné zemědělské politiky je venkovský rozvoj a multifunkční zemědělství.

Jednou ze součástí těchto změn je nově vzniklá povinnost pro členské státy zajistit zemědělské poradenství v takovém rozsahu, aby všechny zemědělské podniky i soukromí zemědělci byli schopni dodržet opatření týkající se zlepšení ochrany přírody, péče o hospodářská zvířata a bezpečnosti potravin. Dodržení těchto opatření je podmínkou pro vyplácení dotací zemědělcům.

I u nás, v České republice, se pomalu začínají tato opatření dostávat do povědomí zemědělců jako tzv. dodržování podmínek cross-compliance (tj. dodržování opatření týkající se ochrany přírody, péče o hospodářská zvířata a potravinové bezpečnosti). Některá z celkových 18 (resp. 19) opatření dokonce již od nedávna musí dodržovat i čeští zemědělci – například pro výplatu dotací na „Jednotnou platbu na plochu“ (tzv. SAPS) apod.

Nařízení Rady EU č. 1782/2003 ukládá všem členským státům povinnost vytvořit vlastní poradenský systém pro tuto oblast.

Cíl projektu

Cílem projektu je analyzovat a porovnat poradenské systémy zemí zapojených do projektu, a to především z pohledu profesionální přípravy poradců, jejich kvalifikace a certifikace. Toto porovnání má sloužit k navržení takového poradenského systému, který by fungoval co nejefektivněji.

Kdo se našeho mezinárodního projektu účastní?

Partnery projektu je osm organizací ze šesti zemí Evropské unie. Oceňujeme velkou rozmanitost zaměření jednotlivých organizací, která umožňuje širší a kvalitnější pohled na každé zadané téma. Koordinátorem celého projektu je

Ústav zemědělských a potravinářských informací z České republiky. Je to rezortní příspěvková organizace vzdělávající dospělé.

Ostatními partnery projektu jsou: • Agroinštitút Nitra ze Slovenska, který je řízen ministerstvem zemědělství a je zaměřen kromě jiných aktivit na další vzdělávání v rezortu zemědělství Slovenské republiky; • Zemědělské poradenské centrum v Brwinówě v Polsku. Centrum se zabývá hlavně poradenstvím v zemědělství a patří pod ministerstvo zemědělství; • Univerzita Svatého Štěpána z Maďarska, jejíž jedna fakulta se zabývá zemědělstvím a environmentálními vědami; • Vzdělávací a poradenský institut v Budapešti, který je součástí ministerstva zemědělství a zajišťuje hlavně vzdělávací úkoly; • Triesdorf Consult GbR z Bavorska v Německu je soukromá poradenská organizace pro poradenství v zemědělství; • Oblastní vládní úřad ministerstva zemědělství Sasko v Chemnitzu, který se v rezortu zemědělství zabývá širokým spektrem úkolů v oblasti finančních podpor, dotací, v oblasti právní, účetní, environmentální, školicí, vzdělávací; • A v neposlední řadě je účastníkem projektu i Federální ministerstvo zemědělství, lesnictví a životního prostředí v Rakousku.

Hlavní výstupy projektu

Hlavním produktem projektu je analýza a porovnání poradenských systémů jednotlivých zemí, porovnání profesionální přípravy poradců, jejich kvalifikace, certifikace a jejich prezentace prostřednictvím webové stránky projektu. Veškeré zprávy jsou pak shrnuty do tištěných materiálů a vydány i na informačních elektronických médiích (CD-ROM). Na podporu a propagaci projektu slouží informační letáky k projektu AAC. K výstupům projektu patří i uskutečněné pracovní semináře, které zásadním způsobem přispívají k vytvoření všech požadovaných analýz a porovnání díky plodným diskuzím během konání meetingů.

Úvodní seminář v Praze na podzim 2005 přispěl k seznámení se s partnery, s činností partnerských organizací a uvedl všechny zúčastněné do problematiky a hlavního tématu projektu.

Druhý seminář v Nitře v červnu 2006 mohl být pak ryze pracovní a výrazně pomohl k definování nedůležitějších prvků potřebných k navržení systému zemědělského poradenství, vzdělávání, kvalifikace a certifikace poradců v každé zemi z hlediska povinností, které ukládá nová legislativa

EU. Je to nová situace pro všechny země EU bez rozdílu data přistoupení k Unii. O to více je spolupráce na tomto poli potřebná.

Na dalším semináři v Budapešti v říjnu 2006 se bude řešit, jak nejlépe nastavit nároky na kvalifikaci a vzdělávání poradců a jejich rozsah, aby tito byli schopni účinně pomoci zemědělcům v dodržování předpisů cross-compliance. Závěrečné hodnocení proběhne na schůzce v bavorském Triesdorfu v Německu v červnu 2007.

(Zkušenosti a postřehy ze seminářů přineseme v samostatném článku v příštích číslech.)

Poslání projektu

Projekt, tak jak byl napsán, má daleko širší dosah, který jde nad rámec projektových témat. Chceme dosáhnout efektivnějšího přístupu k profesionální přípravě poradců a posílit myšlenku nutnosti odborného školení poradců v inovativním procesu. Tento projekt určitě bude dobrým základem pro další spolupráci v oblasti kvalifikační způsobilosti poradců a jejich akreditace tak, aby do budoucna vznikla možnost jednotné koncepce v této oblasti.

Formulací požadavků na kvalifikaci a profesionální přípravu poradců umožníme využití těchto výstupů v různých zemích podle jejich potřeb. Rádi bychom položili základ k možnosti vytvoření mezinárodní stálé pracovní skupiny z národních certifikačních autorit, která by v budoucnu mohla koordinovat, zpřesňovat a zlepšovat obecný standard poradce.

Očekávaný efekt

Spolupráce mezi všemi účastníky projektu, cílovými skupinami, uživateli prostřednictvím vytvořené mezinárodní sítě bude pokračovat. Partnerství nabízí široké spektrum znalostí a možností jejich přenosu přes tuto síť jako doprovodná přidaná hodnota na národní i mezinárodní úrovni. Stanoví obecný standard kompetence (profesionální způsobilosti) poradce poskytujícího služby dotované v rámci Společné zemědělské politiky (CAP) včetně znalostních a dovednostních požadavků.

Závěr

Jak bylo řečeno na začátku, cílem projektu je porovnat poradenské systémy různých zemí z pohledu zásadní otázky, jak nejlépe zajistit kvalitu, kvalifikovanost, odbornost a dostupnost poskytování pomoci zemědělcům v oblasti dodržování předpisů cross-compliance. Výsledkem by měl být návrh takového poradenského systému, který by účinně zajistil poradenskou pomoc pro všechny farmáře, kteří to budou potřebovat, protože si sami s legislativou v oblasti dodržování předpisů cross-compliance nebudou vědět rady. Je to zcela nová situace, a to i pro „staré“ členské země EU.

Uvedená problematika se dotýká široké zemědělské veřejnosti a projekt mohou využít pro své účely i zemědělské školy. Mnozí učitelé již nyní pracují zároveň jako zemědělské poradci. Informace o tomto projektu – <http://www.agroextension.net/> (International projects/AAC), e-mail: maresova@uzpi.cz – mohou posloužit k získání nových kontaktů.

Ing. Zdeňka Marešová
ÚZPI

VIACSTRANNÉ VYUŽÍVANIE ODBORNÉHO ČLÁNKU

skvalitňuje výchovno-vzdelávací proces

Z pedagogicko-organizačných pokynov na školský rok 2006/07 sa dozvedáme: *Na stredných školách nadväzovať na dosiahnutú úroveň čitateľskej a informačnej gramotnosti. Umožniť žiakom prístup ku všetkým informačným zdrojom. Postupne rozvíjať schopnosti žiakov vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy individuálneho štúdia a samostatnej práce s informáciami. V obsahu a metódach vyučovania všetkých predmetov podporovať tie, ktoré vytvárajú u žiakov schopnosti a návyky samostatne vyhľadávať nové poznatky z existujúcich zdrojov, včleňovať ich do svojho poznatkového fondu a následne ich využívať v celoživotnom vzdelávaní.*

Jednou z možností sa stáva využitie odborného článku nielen pre neustále vzdelávanie sa, ale i uplatnenie niektorých jeho prvkov v praxi alebo šírenie jeho obsahu za účelom informovania iných. Odborný článok sa vyznačuje svojou charakteristikou, cieľom a účelom resp. ďalšími znakmi. Tieto sa snažíme objasniť a definovať z pohľadu na vyučovací proces.

Charakteristika: Odborný článok je dielo, v ktorom autor alebo kolektív autorov spracovali odborné vedomosti, poznatky a praktické zručnosti do písomnej formy, prípadne ich doplnili číselnými a grafickými metódami alebo fotografickými

materiálmi. Dielo je publikované v odbornom periodiku alebo v periodiku, ktorého príloha je venovaná určitej odbornej problematike.

Cieľ: Zverejnenie objektívnych informácií teoretického a praktického charakteru, ktoré sú napísané odborným štýlom. Tieto sú vo vzájomnej kombinácii a interakcii.

Účel: Informovať cieľovú skupinu čitateľov (učitelia, odborníci z poľnohospodárskej výroby, žiaci, drobnochovatelia a i.) o poznatkoch, ktoré získal autor pred jeho zverejnením.

Iné znaky sú: aktuálnosť, orientovanie sa na užšiu problematiku, rozsahový limit, uverejnenie v tom médiu, pre ktorú skupinu je určený, zverejnenie spoločne s inými článkami, ktoré sa venujú príslušnej problematike a pod.

Odborný článok sa stáva dôležitou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu na hodinách odborných predmetov, praxe, ale i v mimoškolskej záujmovej činnosti. SPoŠ v Trnave ho ako informačný zdroj uplatňuje vo viacerých zložkách.

Vyučovacie hodiny – pri preberaní nového učiva s odbornými článkami pracujú vyučujúci príslušných odborných predmetov využívajúc informačnú funkciu článku. Z nich sa je možné dozvedieť najnovšie poznatky zo skupiny predmetov rastlinnej, živočíšnej výroby, mechanizácie a ekonomiky. Tieto informácie ďaleko predstihujú učebnice – hlavne staršieho vydania. Sú to hlavne informácie z problematiky výživy, hnojenia a ochrany rastlín, metód šľachtenia, uvádzania nových kultivarov na trh a i. Odborný článok sa takto stáva významnou súčasťou rozširujúceho učiva.

Praktické cvičenia dávajú širší priestor k tomu, aby si žiaci pripravili odborné referáty k zadanej a preberanej problematike. Odborný článok sa stáva súčasťou dopĺňujúceho učiva. Žiak je nútený vybrať z článku(ov) to najpodstatnejšie, čím je v neustálom kontakte s hlavným a z teoretických hodín i s rozširujúcim učivom.

Krúžková činnosť je zameraná na stredoškolskú odbornú činnosť, pri ktorej okrem iného sa žiaci naučia z viacerých literárnych zdrojov, ale hlavne z odborných článkov vyberať citácie jednotlivých autorov, tieto triediť a dokázať spätne citovať tak, aby text smeroval od jednoduchšieho k zložitejšiemu, od všeobecného a abstraktného ku konkrétnemu, od základného k špeciálnemu a od relatívneho k absolútne. Vykonávaním pedagogického výskumu sme zistili, že žiaci využívajúci odborné články dosiahli v krajských resp. celoštátnych súťažiach lepšie umiestnenia, ako žiaci využívajúci iba monografie.

Predmet prax považujeme pri využívaní odborných článkov za dominujúci. Žiaci v štvrtom ročníku majú učebnými osnovami predpísané vypracovanie komplexnej odbornej práce. Túto majú možnosť obhajovať i v praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky. Tu už neuplatňujeme iba prácu s článkami, ale metódu spätnej väzby. Uplatňuje sa tým spôsobom, že žiaci ešte v treťom ročníku začnú riešiť určité experimentálne úlohy. Výsledky sa spočiatku učia spracovávať pod odborným vedením učiteľa číselnými a grafickými metódami. Učiteľ praxe resp. iného odborného predmetu (konzultant) napíše k spracováanej problematike odborný článok. Článok sa zaoberá riešenou experimentálnou úlohou tak, že táto je už odborne okomentovaná. Slúži ako základná metodická pomôcka pre tých žiakov, ktorí sa problematikou experimentov zaoberajú. Pri písaní článkov autori využívajú takú metodiku, aby sa obsah článkov čo najviac priblížil komplexnej odbornej práci resp. metodicky sa dali využiť pri viacerých odborných prácach. Tí absolventi, ktorí pokračujú v štúdiu na poľnohospodárskej univerzite, sa niekedy stávajú i spoluautormi odborných príspevkov, čím sa u nich vytvárajú predpoklady pre neskoršiu, už samostatnú publikačnú aktivitu.

Medzinárodná spolupráca v publikačnej činnosti sa zatiaľ orientuje iba na spoluprácu s Talianskom. V spolupráci s výrobcami pesticídnych prípravkov vykonávame overovanie iba uznaných a na trhu v EÚ používaných prípravkov, ktoré je možné bežne dostať v obchodnej sieti týchto štátov, príp. i u nás, ale od iných výrobcov a tým i pod inými obchodnými názvami. Výsledky z overovaní v našich podmienkach sme už i spoločne publikovali s talianskym partnerom. Tento spôsob vypracovania odborných článkov je veľmi náročný po jazykovej stránke. Je riešiteľný a prinášajúci obom partnerom úžitok – škole medzinárodné uznanie a žiakom nové informácie už na medzinárodnej úrovni.

Treba spomenúť i tú skutočnosť, že písanie odborných článkov z pohľadu učiteľa SPoŠ má niekoľko pozitív, ale i úskalí.

Pozitíva – dobrá všeobecná znalosť poľnohospodárskej problematiky, veľmi dobré odborné vedomosti z určitého poľnohospodárskeho odvetvia, metodická zdatnosť, komunikačné schopnosti, ovládanie písania v odbornom štýle, schopnosť štylizovať z využitím prvkov odbornej terminológie a gramatiky. Táto činnosť vytvára významné predpoklady k tomu, že autori odborných článkov sa neskôr stávajú úspešnými autormi pedagogického čítania alebo autormi, spoluautormi alebo recenzentmi učebníc.

Negatíva – odradenie začínajúceho autora prvým neúspechom (neuverejnenie príspevku), prepracovanie a recen-

zia textu bez upovedomenia autora, veľmi nízke alebo niekedy žiadne honoráre, neuznávanie autorskej činnosti v kariérnom postupe – nenahrádza kvalifikačnú skúšku resp. nie je za autorstvo vypracovaný kreditný systém. Školám sa nevyčleňujú finančné prostriedky na nákup odbornej literatúry resp. odborných časopisov.

I keď v súčasnom období je možné využívať rozličné webové stránky, nie je možné vždy na nich nájsť úplné znenie najnovších publikovaných článkov a rešerš často nie je pre autora dostačujúci. Ten si preto musí zháňať originály, čo ho odrádza hlavne z časového a finančného hľadiska.

V poslednom období mierne vzrastá vydávanie nových a i kvalitných odborných periodík, do ktorých je možné odborne prispievať. Dá sa dohodnúť s vydavateľom, že v prípade publikovania článku autorom príslušnej školy, zašle jeden exemplár na školu. Práve takúto formu na obohatenie publikačnej činnosti SPOŠ v Trnave využíva, čo umožňuje viacej zavádzať odborný článok do vyučovacieho procesu a tým i v predstihu zavádzať reformy vzdelávania do pedagogickej praxe.

Ing. Ján Piešťanský, Ing. Ivan Tománek
SPOŠ v Trnave

PRACOVNÍ SETKÁNÍ ŘEDITELŮ ŠKOL

Trvalé vzdělávací základny MZe ČR

Ústav zemědělských a potravinářských informací Praha uspořádal 28. srpna v rámci celostátní výstavy Země živilka v Českých Budějovicích pracovní setkání pro ředitele škol trvalé vzdělávací základny ministerstva zemědělství a pro lektory center odborného (COV) vzdělávání při těchto školách. Setkání zahájil ředitel ÚZPI ING. JOSEF VOZKA.

Na programu bylo založení pracovní skupiny pracovníků tzv. poradního sboru ÚZPI, který by se podílel na přípravě jednotlivých vzdělávacích projektů pro COV a na dalších aktivitách celoživotního odborného vzdělávání. Poradní sbor budou tvořit odborní učitelé jednotlivých škol. Součástí programu byla i prezentace Národního vzdělávacího fondu, děčínské zahradnické školy, Ústavu zemědělských a potravinářských informací a českbudějovické veterinární školy.

Paní SILVIA PETROVÁ z Národního vzdělávacího fondu informovala o možnostech čerpání dotací z Evropského sociálního fondu (ESF) v r. 2007 z programů rozvoje lidských zdrojů. Představila operační programy ESF, jejich priority, jednotlivé programy. (*Podrobná informace je obsahem samostatného článku „Stále větší šance pro odborné školy“.*)

Zkušenosti z přípravy založení a činnosti Zahradnicko-zemědělského vzdělávací centra Ústeckého kraje „Libverdský dvůr“ představil ředitel Střední školy zahradnické a zemědělské A. E. Komerse Děčín-Libverda ING. LIBOR KUNTE, PH.D. Vysvětlil zrod myšlenky vzniku centra: koncentrace zahradníků, zemědělců, vybudování zázemí pro nejrozumnější aktivity, částečné řešení problémů fungování školního statku; popsal jednotlivé kroky od tvorby projektu

po podání žádosti, jeho zařazení do Společného regionálního operačního programu, opatření 3.1. Operační program rozvoje lidských zdrojů; charakterizoval další vývoj realizace projektu – rekonstrukce budovy, nákup moderní mechanizace – registrace zájmového sdružení centra, podání další žádosti o podporu; zmínil možná rizika. Finanční podporu zajišťuje Evropská unie (80 %), Krajský úřad Ústeckého kraje (10 %) a zdroje státního rozpočtu (10 %).

A jaké jsou výsledky 1. etapy? Kompletně rekonstruovaný objekt s přednáškovým sálem, učebnami a ubytovacími kapacitami pro 24 osob včetně moderní techniky pro výuku praktických dovedností. Cílem etapy 2 bude kompletní rekonstrukce objektů školního hospodářství a nákup moderních technologií a zařízení odborných pracovišť.

Ústav zemědělských a potravinářských informací se prezentoval především zkušenostmi s e-learning kurzem v systému e-Doceo „Bezpečnost práce při zacházení se skotem a dalšími vybranými hospodářskými zvířaty“ v podání ING. ZDEŇKY ŠILHOVÉ. Informace doplnil i ING. FRANTIŠEK HANOUSEK ze Střední odborné školy veterinární a zemědělské v Českých Budějovicích. Konkrétní nabídkou připravovaných kurzů, školení, seminářů pro privátní poradce a zároveň pro školy trvalé vzdělávací základny představil vedoucí oddělení vzdělávání ÚZPI JOSEF SÍVEK. Do konce kalendářního roku předkládají:

- E-learningové kurzy v obnovitelných zdrojích energie
- Metodika tvorby projektů – 2denní kurz (uskutečnil se v září)
- Rozvoj venkova prostřednictvím programu LEADER – 1denní kurz (říjen)

- Postup při zpracování projektů v rámci programu EA-FRD – kurz 2 x 2 dny (říjen, listopad)
- Základy projektového řízení – 2denní kurz (listopad)
- Projektový manažer se zaměřením na rozvoj venkovského prostoru – 90 hodin (prosinec)

Setkání poradního sboru ÚZPI se uskuteční 26. 10. 2006 na Institutu vzdělávání a poradenství ČZU v Praze-Malé Chuchli.

VOĽNÝ ČAS A ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ

Problematika výskumu otázok rozvoja voľného času a záujmovej činnosti mládeže nie je nová. Intenzita záujmu o riešenie týchto otázok i v predchádzajúcom období gradovala či klesala v závislosti od riešenia globálnejších spoločenských problémov. Mnoho mladých ľudí nevie, ako zmysluplne využiť svoj voľný čas, preto niektorí podliehajú núde. Náhradou vlastnej aktivity sa stáva televízia a internet. Táto téma je zaujímavá hlavne pre nevyhnutnosť riešiť problémy voľného času, ktoré sú súčasťou všetkých moderných spoločností, so zreteľom na celú populáciu – ale hlavne na mládež. Problém je v tom, že mládež väčšinou nemá adekvátne vzory správania sa, doterajšie aj pod vplyvom mnohých negatívnych javov, ktorých nositeľmi sú ľudia často blízki, nevyhovujú, sprofanovali sa a nové nie sú často v situácii aby mohli túto funkciu plniť.

K voľnému času neodmysliteľne patrí záujmová činnosť, ktorú môžeme charakterizovať ako činnosť cieľavedomú, zameranú na uspokojovanie a rozvoj individuálnych i spoločenských potrieb a záujmov. Záujmová činnosť pomáha odкрývať nadanie a talent osobnosti, utvárať a formovať jeho schopnosti, zručnosti a návyky v oblasti spoločenskej, prírodovednej, technickej, kultúrno-umeleckej, športovej či turistickej. Je dôležitým prostriedkom pri utváraní aktívneho spôsobu života, zmysluplného využívania voľného času a prevencie sociálno-patologických javov.

Záujmová činnosť ako cieľavedomá činnosť má u nás bohaté tradície. Ustálili sa tri formy:

- pravidelná záujmová činnosť, organizovaná ako činnosť stálych záujmových útvarov,
- príležitostná záujmová činnosť, organizovaná ako podujatia pre záujemcov,
- individuálna záujmová činnosť, ktorá je neorganizovaná.

Dnes má naše školstvo potencionálne predpoklady vstupať do voľného času a rozvoja záujmov žiakov napr. organizovaním mimovyučovacieho času formou prehlbujúcej učebnej činnosti, záujmovej činnosti, organizácie starostlivosti o neštandardných jedincov, organizáciou poradenstva na škole pre nadaných žiakov, organizáciou činností,

v ktorých zaujímajú školy iné postavenie ako vo výučbe, záujmovými útvarmi, kurzami, výletmi, organizovaním situácií identifikácie so školou (akcie žiakov reprezentujúce školu – šport, hudba, súťaže, spoločné akcie učiteľov a žiakov), vytváranie žiackych sociálnych väzieb na úrovni škola – rodina – verejnosť.

Podľa súčasných výskumov realizovaných v Slovenskej republike a našich prieskumov (na Katedre pedagogiky a psychológie FEM SPU v Nitre) môžeme skonštatovať značnú nerozvinutosť záujmov mládeže. V štruktúre záujmov prevládajú činnosti pasívneho charakteru (60 %). Aktivita náročnejšieho kultúrneho a spoločenského charakteru majú nedostatočné zastúpenie (30 %). Jednou z príčin je aj nespokojnosť mladých ľudí s podmienkami realizácie svojich záujmov. Iba veľmi malý počet je spokojný s ponukou organizovanej činnosti (10 %). Väčšinou túto činnosť označujú ako „trápnu a nezaujímavú“.

Vychádzajúc z analýzy výskumov a nášho prieskumu možno vyvodiť nasledujúce závery:

- keďže vo veľkej miere prevládajú činnosti pasívnej povahy, je potrebné hľadať záujmové oblasti, ktoré budú aktivizovať mladých ľudí,
- diferencovať ponuku mnohostranných činností v závislosti záujmov, veku, pohlavia, bydliska a typu školy,
- skvalitňovať organizačné, materiálne podmienky na školách a mimo školy,
- viesť mladých ľudí k správne mu výberu mnohostranných ponúk pre voľný čas,
- pozornosť treba venovať nežiadúcim záujmom mladých ľudí a formovať u nich správne návyky a zvyky vo voľnom čase,
- podchytiť aj netradičné záujmy mladých ľudí, ako napr. výcvik zvierat, horolezectvo, parašutizmus, potápanie, jazda na koni a pod. a snažiť sa vytvoriť im adekvátne podmienky s pomocou sponzorských organizácií,
- prostredníctvom médií aktívne vyhľadávať projekty, ktoré poskytujú dotácie na záujmovú činnosť.

PhDr. Ľubica Baláčková
Katedra pedagogiky a psychológie FEM SPU v Nitre

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise v České republice

Přehlížení sociálního přínosu vzdělávání a odborné přípravy stojí EU ročně miliardy eur

Komise přijala sdělení, v němž zdůrazňuje, že mají-li evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy dosáhnout nezbytné kvality a pomáhat při zajišťování vyššího růstu, tvorbě většího počtu pracovních příležitostí a docilování sociální soudržnosti, musí být účinné i spravedlivé. Proces modernizace systémů vzdělávání a odborné přípravy v členských státech ve velké míře pohání snaha dosáhnout větší účinnosti a lepšího poměru nákladů a užítku. Efektivní systémy jsou očividně předpokladem úspěchu, Komise nicméně tvrdí, že účinnosti nemusí být dosaženo na úkor spravedlnosti, a navrhuje členským státům, aby se zaměřily na čtyři hlavní oblasti činnosti:

1. Členské státy by měly více investovat do předškolního vzdělávání.
2. Členské státy by žáky neměly příliš brzy specializovat.
3. Na rozdíl od všeobecného předpokladu bezplatné systémy vysokoškolského vzdělávání zcela financované státem nezaručují spravedlivý přístup ke vzdělávání a účast na něm. Je důležité zvýšit objem investic do vysokoškolského vzdělávání z veřejných a soukromých zdrojů včetně školného v kombinaci s podporou zaměřující se na sociálně znevýhodněné studenty.
4. Členské státy by měly vytvořit „kulturu hodnocení“. Při rozhodování o investičních prioritách musí být členské státy především seznámeny s tím, co se v jejich systémech vzdělávání a odborné přípravy děje, neboť to je základem důkazy podložené politiky. Vzhledem k tomu, že výsledky investic do vzdělávání a odborné přípravy se projeví až za určitou dobu, budou potřebovat statistickou infrastrukturu, která bude schopna shromažďovat příslušné údaje, a mechanismy hodnocení pokroku a měření úspěchu.

Komise navrhla novou legislativu o potravinářských přísadách, příchutích a enzymech

Evropská komise přijala soubor návrhů budoucí harmonizované legislativy EU o potravinářských enzymech a aktualizaci současných pravidel týkajících se příchutí a potravinářských přísad. Účelem těchto návrhů je modernizace současné legislativy v této oblasti a stanovení zjedno-

dušené společné schvalovací procedury pro potravinářské přísady, příchutě a enzyme, založené na vědeckých vyjádřeních Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA).

Snížování výskytu salmonely – nová pravidla kontroly

Evropská komise přijala dvě nařízení, jejichž cílem je snížení a kontrola rozšíření salmonely u drůbeže a vajec v EU. První nařízení stanoví cíle pro snížení výskytu salmonely u nosnic, druhé nařízení stanoví pravidla metod užívaných ke kontrole salmonely ve státech, kde rozšíření salmonely dosahuje 10 % a více. Navíc vedle těchto dvou nařízení Komise v současné době zkoumá možnosti urychleného zavedení zákazu prodeje vajec z chovů nakažených salmonelou.

Změna klimatu: Komise pořádá osvětovou kampaň ve školách

Se začátkem nového školního roku zpřístupňuje Evropská komise učitelům a studentům v celé EU řadu speciálně vyvinutých informačních nástrojů a materiálů o změně klimatu. Komisař pro životní prostředí Stavros Dimas řekl: „Změna klimatu je již skutečností. Dnešní děti budou generací, která bude zhoršením nejvíce ovlivněna, ale zároveň i generací, jejíž činnost určí, zda v boji proti změně klimatu nakonec zvítězíme. Je důležité, aby děti vyrůstaly s plným vědomím toho, co bude změna klimatu znamenat pro společnost a jaká jsou opatření, která může každý z nás přijmout na snížení emisí skleníkových plynů, které změnu klimatu způsobují.“

Snížování emisí automobilů: Euro 5

Výbor pro životní prostředí vyjádřil souhlas s revizí současných emisních limitů pro motorová vozidla (normy Euro 4, které platí od 1. ledna 2005), včetně limitů pro prekurzory tvorby ozónu, jako jsou oxidy dusíku a uhlovodíky a pevné částice emitované dieslovými motory. Nové normy (známé jako Euro 5) vejdou v platnost 1. září 2009. Nová legislativa také výslovně vyžaduje, aby informace o opravách byly snadno dostupné samostatným nezávislým servisům.

PRÁZDNINY VO FRANCÚZSKU

v rámci projektu Leonardo da Vinci – európske mobility

Keď sa väčšina študentov poberala do školy po vysvedčení, pätnásť študentov Združenej strednej školy v Liptovskom Mikuláši s profesorkami Zuzanou Lovásovou a Adrianou Guothovou sa vydali na trojtýždňovú odbornú prázdninovú prax do Francúzska. Pred odletom do Paríža sme si v Bratislave prezreli prezidentskú záhradu a výstavu vynálezov slávneho Leonarda da Vinci. Z lietadla sme sa pokochali pohľadom na končiare Álp a prvého júla sme už stáli v letiskovej hale v Paríži, kde na nás čakali francúzske sprievodkyne z Lyceé Agricole Chateauroux, ktoré nám pripravili zaujímavý program už v Paríži.

Túlali sme sa po slnkom zaliatych záhradách vo Versailles a určite nikto z nás nezabudne na večerný koncert fontán ukončený veľkolepým ohňostrojom. Postupne sme spoznávali ďalšie skvosty Paríža. Začali sme pri Notre Dame, vystáli sme si rad v Louvri, ale oplatilo sa – videli sme klenoty svetového maliarstva a tiež rôzne staroveké pamiatky z Egypta, Mezopotámie... Pozdravili sme Napoleona v jeho hrobke v Invalidovni a potom hurá na Eifellovu vežu. Na 2. poschodie sme vybehli bez problémov. Odmenou bol čarovný výhľad na mesto. Čas však nezastal a my sme museli nasadnúť do áut a presunúť sa do cieľa našej prázdninovej púte do mestečka Chateauroux, ktoré sa nachádza v strede Francúzska. Tu sme prežili časť našich posledných prázdnin. Zoznámili sme sa s našimi zamestnávateľmi, u ktorých sme prežili tri zaujímavé týždne.

Pracovali sme na rôznych farmách väčšinou po jednom. Najzaujímavejšiu robotu mal asi Martin Kaczor, ktorý mal možnosť pomáhať na kozej farme a sám dokonca vyrábal francúzsku špecialitu – kozí syr. Martin Zubaj s Matúšom Blažom pracovali na farme ošípaných a chválili sa, že sa majú ako „prasiatka v žite“. Janka Gálliková so Zuzkou Kučerovou zasa pomáhali na farme, kde mali 70 koní a vôbec sa nenudili. Peter Ochodnický s Milanom Kunom zažili fungovanie modernej agroturistickej farmy, kde sa otestovali v rôznych prácach. Ivka Krčmáreková piekla v malej ale známej pečivárni francúzske sušienky a piškóty a Janko Parížek s Tomášom Ambrózim zasa v pekárni bagety. Keďže bola práve žatva, mechanizátori Matúš Droppa, Mišo Pišúth, Marek Poproč a Adam Droppa pomáhali v dielni pri oprave poľnohospodárskych strojov a veru boli s nimi ich majstri veľmi spokojní. Najšťastnejší bol snáď Ondrej Lehotský, ktorý sa dostal na farmu, kde mali veľké

lány obilia, a tak mohol pracovať na modernom traktore koľko len vládol.

Víkendy sme prežívali spoločne. Vyrozovali sme si zážitky a pochodili okolie mesta a tiež sme sa dostali k moru do prístavného mestečka La Rochelle, kde bol práve festival mládeže. Loďou sme sa plavili okolo známej pevnosti Boyard. A na deň, čo sme prežili vo Futuroskope a skončil sa fantastickou laserovou šou, určite tak skoro nikto nezapadne. Je to veľký zábavný park s množstvom atrakcií typu kino Imax, dynamické kino, tanec s robotom a podobne. Budovy majú zaujímavú architektúru tvaru gule, kryštálov, medzi nimi sú roztrúsené fontány.

Pri rozlúčke na radnici v Chateauroux 21. júla nám naši hostitelia poďakovali za prácu a informácie o Liptove, kam sa mnohí chcú prísť pozrieť. Najväčšie ocenenie pre nás znamenalo ich pozvanie na budúci rok. Po dvojhodinovej ceste sme boli opäť v Paríži. Vychutnali sme si jeho večernú atmosféru pod blikajúcou Eifellovou vežou, i prechádzku po Champs-Élysées, previezli sme sa metrom. Dvadsaťdva dní prešlo rýchlejšie ako tečie voda vo Váhu, ale naše zážitky a spomienky nám nezoberie nikto. Videli sme toho veľa, otestovali svoje jazykové a adaptačné schopnosti, spoznali sme mnoho zaujímavých ľudí a možno aj lepšie sami seba, a to všetko vďaka projektu mobility Leonardo da Vinci, čo nám bude pripomínať logo akcie na našich oranžových kolektívnych tričkách.

Ivana Krčmáreková a Zuzana Kučerová
ZŠ Liptovský Mikuláš

ŽÁCI Z KADANĚ POMÁHALI

v Národním parku Šumava

Jako každý rok, tak i letos ve dnech 19.–23. 6. 2006 se žáci Střední odborné školy služeb a Středního odborného učiliště Kadaň zúčastnili ekologické praxe v Národním parku Šumava. Tato praxe žáků oboru agropodnikání se zaměřením na ochranu a tvorbu životního prostředí se postupem času stává tradicí, a to díky velkému zájmu a spokojenosti obou stran.

Celé ekologické praxe se účastnilo 14 žáků druhého a třetího ročníku. Jejich náplň práce byla různorodá – čištění Schwarzenberského plavebního kanálu, natírání, ošetřování sazenic stromků, práce na pstruží líhni atd. Za odvedenou práci jim vedení národního parku umožnilo po celou dobu praxe zcela zdarma pobyt v luxusní chatě a na závěr uspořádalo pro všechny výlet na vrchol Plechý a Plešné jezero.

Odborný pedagogický dohled prováděla Ing. Ivana Boudová a Ing. Miroslav Jancák.

- jan -

MISTROVSTVÍ ČR V ORBĚ

uspěl učitel ze Střední školy Opočno

Dne 8. září 2006 se konalo pod patronací SOU Chvaletice a Národního hřebčína Kladruby n. L. Mistrovství České republiky v orbě (na pozemcích společnosti Agros Kojice, Pardubický kraj).

Již popáté reprezentoval naši školu pan **Josef Holeček**, učitel odborného výcviku farmářských oborů, který získal krásné **3. místo** v orbě otočných pluhů. Soutěžil s traktorem ZETOR-7745 a pluhem KVERNELAND ES-80, tj. dvouradličný oboustranný pluh upravený na soutěžní orbu.

Akci slavnostně zahájil předseda společnosti pro orbu ČR Ing. V. Houšť a ředitelka hřebčína Ing. L. Gotthardová. Zúčastnila se také ministryně zemědělství MVDr. M. Věnová. Slib za orače o regulérnosti soutěží přednesl jeden ze soutěžících a slib rozhodčích přednesl hlavní rozhodčí Ing. J. Cholenský.

Potom se traktory rozjely k soutěžním parcelám, které si orači losovali předchozí den. V deset hodin zazněl výstřel ze

startovací pistole a soutěžící prováděli orbu rozpichu. Hlavní orba probíhala od jedenácti do čtrnácti hodin odpoledne. Celkem se zúčastnilo 23 soutěžících.

Josef Holeček na stupních vítězů

Pri letošnom Mistrovstve sa hodnotila orba jednostranným dvouradličným pluhom, kedy sa ore pozemok vo tvaru obdĺžnika o výmere 20 arů, ďalej orba dvouradličným a čtyřradličným oboustranným pluhom, kedy sa ore vo tvaru lichoběžníku o rozměru 16×24×100 m do klínu a ďalej orba koňmi.

Počasí přálo, ale půda byla středně těžká, říká pan Holeček, a tudíž orba nevypadala na pohled tak půvabně, jak se na mistrovství očekává. Navíc je zvykem, že oráči musí orat tzv. „napříč“. To bylo dodrženo i letos v Kladruzech.

Do dalších Mistrovství ČR v orbě přejeme všem účastníkům hodně zdaru a našemu panu Holečkovi gratulujeme k dalšímu významnému ocenění za orbu. Je třeba zmínit i to, že se na předních místech umístil již několikrát, a že byl delegován na Mistrovství Evropy v orbě do Německa a Francie.

Ing. Dagmar Mlatečková
SŠ Opočno

Výsledky a další podrobné informace naleznete na www.orba-cz.cz

PROJEKT IN NATURE

a jeho implementácia na historickej ceste Magna Via

Cestovný ruch v niektorých zaujímavých lokalitách na vidieku stagnuje. Disponujú nevyužitým ľudským potenciálom, prírodnými krásami a bohatou históriou. Ak má odvetvie cestovného ruchu napredovať, je potrebné zvýšiť komplexnú starostlivosť o prírodné a kultúrne dedičstvo v týchto oblastiach, výchovu a kultúrno-historické povedomie medzi občanmi. Z uvedeného vychádza aj ideový zámer medzinárodného projektu IN NATURE, na ktorom Agroinštitút Nitra spolu s ďalšími zahraničnými partnermi participoval – naučiť obyvateľov umeniu správnej interpretácie prírodného a kultúrneho dedičstva v prostredí, v ktorom žijú.

Interpretácia prírodného a kultúrneho dedičstva

Vo vidieckom prostredí nachádzame krásy spojené s prírodou a krajinou. Preto pri interpretácii vidieka je nevyhnutné poznať prírodné zdroje a ich históriu. Veď aj príroda má svoju históriu a často krát v nej zohrával úlohu človek. Príroda a krajina sa pre súčasnú spoločnosť stávajú čoraz prítiažlivejšie, pretože nie sú bežnou súčasťou ich života. Žijeme vo svete, kde nás obklopujú umelé kulisy a túžime po návrate k našim koreňom, po opätovnom spojení s prírodou.

Interpretácia prírody je jeden z nástrojov ochrany prírody a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja. V tomto zmysle musíme pri interpretovaní prírodných prvkov zvyšovať povedomie, a to predovšetkým u detí. Interpretčné aktivity majú mať pozitívny vplyv na zmýšľanie ľudí. Vo svojich počiatkoch sa interpretácia využívala najmä v súvislosti s prírodnými zdrojmi a vznikla v rámci prírodných parkov.

Neskôr, v deväťdesiatych rokoch, sa význam slova interpretácia rozšíril o kultúrne prvky. V súčasnosti je najbežnejším pojem interpretácia dedičstva, ktorý zahŕňa tak prírodné ako i kultúrne zdroje.

Umenie interpretácie

Interpretácia dedičstva je spôsob odovzdávania myšlienok a pocitov, ktoré pomáhajú ľuďom lepšie chápať samých seba i prostredie, v ktorom žijú. Je to umenie odhaľovať význam prírodného a kultúrneho dedičstva priamo na mieste návštevníkom, ktorí sem zavítajú vo svojom voľnom čase.

Všeobecné ciele interpretácie sú nasledovné:

- Poskytnúť návštevníkom všeobecné informácie o danom mieste.
- Vysvetliť im, ako je to s evolučnými procesmi v prírodnej krajine a ako človek svojím pôsobením ovplyvnil životné prostredie.
- Pomôcť im pochopiť, ako spoločenské a hospodárske potreby zmenili a ovplyvnili prírodu.
- Vzbudiť záujem návštevníkov o veci alebo miesta a dosiahnuť, aby prišli znova a vlastným pričinením objavovali nové aspekty.

Existujú tri špecifické ciele:

- Naučiť – čo chcete, aby váš návštevník VEDEL.
- Ovplyvniť čítanie – čo chcete, aby váš návštevník CÍTIL.
- Ovplyvniť konanie – čo chcete, aby váš návštevník UROBIL.

Interpretácia dedičstva na trase Magna Via od Nitry po Prievidzu

Magna Via prechádzala najatraktívnejšími regiónmi Slovenska s bohatou historickou tradíciou a prírodnými krásami, a preto našou snahou je, aby sa dostala do povedomia našich ľudí ako atraktívny produkt cestovného ruchu. Na zvýšenie informovanosti o turistickej ceste Magna Via využijeme výsledky projektu In Nature, najmä z oblasti teórie interpretácie prírodného a kultúrneho dedičstva a tréning sprievodcov (interpretov) v zmysle metodiky projektu In Nature.

Dominantná prírodná zóna v Nitrianskom regióne je Tríbečské pohorie. Najvyšší vrch pohoria je Veľký Tríbeč. Poskytuje romantický výhľad do širokého okolia. Tríbečské pohorie je súčasťou chránenej krajinej oblasti Ponitria. Pohorie Tríbeč je vo svete známe bohatým výskytom a chovom raticovej zveri. O úspešnú aklimatizáciu muflónov na Slovensku sa zaslúžil v r. 1867 gróf Forgach, v okolí hradu Gýmeš neďaleko Jelenca. Raritou je Zubria zvernica situovaná severne od obce Lovce. V r. 1964 bola vyhlásená za chránenú študijnú plochu.

V okolí obcí Zlatno, Lovce, Žikava a Topolčianky leží účelový poľovnícky revír založený v r. 1906. Nachádza sa tu Veľká zvernica, kde sa chová jelenia, srnčia, danielia, muflonia a diviacia zver. V Malej zvernici sa osobitne chová danielia zver. Patrí medzi klenoty európskeho poľovníctva.

Vstupná brána do Hornej Nitry sa otvára za mestom Partizánske. Historické a prírodné zaujímavosti územia Hornej Nitry ponúkajú oddych, zábavu i poznanie v príjemnom prostredí okolia mesta Prievidze. K najnavštevovanejším miestam regiónu patria zámok, zoologická záhrada a termálne kúpele v Bojniciach, známe na Slovensku aj v Európe. Región je známy bohatými baníckymi tradíciami, ťažbou hnedého uhlia, ryžovaním zlata v okolí Chvojnice a Malinovej. K obdivovaným pamiatkam tohto územia patrí ľudový dom z polovice 19. storočia vo Vyšehradnom (ocenený cenou Európa NOSTRA za záchranu pamiatky ľudovej architektúry), vidiecka pamiatková zóna v Lazanoch (vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku).

Horná Nitra v oblasti Vtáčnika je bohatá na prírodné zaujímavosti. K významným pamiatkam patrí renesančný meštiansky dom, dvojdom a pamiatková zóna mestskej architektúry na námestí v Nitrianskom Pravne (vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku meštianskej architektúry).

Implementácia záverov a výsledkov medzinárodného projektu IN NATURE na ceste Magna Via prispeje k zviditeľneniu a zatraktívneniu prírodného a kultúrneho dedičstva obcí na uvedenej trase ako predpoklad rozvoja cestovného ruchu, zároveň prispeje k oživeniu histórie a tradície dotknutých regiónov a k zvýšeniu národného povedomia občanov na trase Magna Via.

Ing. Helena Mičková, PhD.
Agroinštitút Nitra

„BEZZÁSADOVÉ ÚZEMÍ“

vznikne v CHKO Kokořínsko

Dne 23. 6. 2006 bola generálnym riaditeľom s. p. Lesy ČR (LČR) Ing. Františkom Koníčkem a riaditeľom Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) RNDr. Františkom Pelcem podepsána smlouva o vytvoření dalšího „bezzásahového území“. Tentokrát byla vybrána oblast zvláště chráněného území přírodní rezervace Kostecké bory v chráněné krajinné oblasti (CHKO) Kokořínsko. Je to v pořadí již třetí lokalita, na které bude zaveden zvláštní režim ochrany (rozloha území je 51,24 ha). Jako první bezzásahová oblast byla v r. 2004 vyhlášena Lokalita Doutháček, která se nachází v národní přírodní rezervaci (NPR) Karlštejn v CHKO Český kras (výměra je 66,77 ha). Druhou bezzásahovou oblastí se stala v r. 2005 Lokalita Tajga, která se nachází v NPR Kladské rašeliny v CHKO Slavkovský les (výměra 146,59 ha).

Co se skrývá pod pojmem „bezzásahové území“

Základním principem je, že porosty na území, kde je zaveden „bezzásahový“ režim, jsou ponechány samovolnému přirozenému vývoji. V praxi to znamená, že v této lokalitě jsou vyloučeny veškeré výchovné, obnovné a nahodilé těžby, není prováděno umělé obnovování porostů a nerozšiřuje se lesní dopravní síť. Nejsou v ní umisťována krmná zařízení pro zvěř, lov zvěře ale nebude omezován. Pokud vznikne výjimečná situace (lesní požár, plošné ohrožení porostů invazivními druhy atd.) zástupci LČR a AOPK ČR po důkladném posouzení vzniklého stavu navrhnou další postup. Rozloha porostů je navrhována podle přírodních podmínek v rozmezí 25–100 ha (jiná výměra bude též předmětem zvláštního posuzování). Celková výměra

bezzásahových ploch by neměla v rámci celé ČR překročit 2 500 ha.

Jaká lokalita se může stát „bezzásahovým územím“

Potencionální vhodné porosty pro vymezení bezzásahovosti jsou vyhledávány v 1. zónách CHKO, přednostně ve stávajících národních přírodních rezervacích a přírodních rezervacích, které byly v minulosti minimálně ovlivňovány lidskou činností. Vybírány jsou pouze ty porosty, u nichž současná druhová skladba odpovídá rekonstruované přirozené skladbě („pralesovité zbytky“) nebo se jí velmi blíží (převládá dřevina dominantní v rekonstruované přirozené skladbě) anebo existuje alespoň minimální podíl i příměsných dřevin přirozené skladby a současně zastoupení stanovištně nepůvodních druhů dřevin nepřekračuje 10 %.

Hlavní důvod vytváření „bezzásahových území“

Lokality, které byly ponechány přirozenému vývoji, budou průběžně pečlivě monitorovány. Cílené sledování je založeno na základním průzkumu, na který navazují cyklicky prováděná šetření, jež jsou vztažena ke třem plošným

úrovním: celé území, vymezené jádrové území a inventarizační plochy. Dvě posledně jmenované jsou zajišťovány AOPK ČR. Poznatky, které budou díky průběžnému monitoringu získány, budou následně využity zejména k rozvoji přírodně blízkých forem lesního hospodaření a stanovení managementu chráněných území.

Oblasti, které jsou předmětem přípravného řízení pro režim samovolného vývoje

V současné době jsou prověřovány lokality:

- „Klet“ – v CHKO Blanský les o rozloze 38,2 ha
- „Javořina“ v CHKO Bílé Karpaty o rozloze 165,8 ha
- „Poledník“ v CHKO Jizerské hory

Bližší informace o tomto projektu a o jednotlivých organizacích naleznete na následujících webových stránkách: www.lesy.cz; www.ochranaprirody.cz; www.kokorinsko.ochranaprirody.cz; www.krajina.cz. Rovněž můžete využít služby Zemědělské knihovny Ústavu zemědělských a potravinářských informací (Praha 2, Slezská 7, www.knihovna.uzpi.cz), kde jsou k dispozici všechny doposud vyšlé svazky řady „Chráněná území ČR“.

„bačka“

POVINNOSTI VČELAŘŮ

a obecních úřadů

Základní povinnosti včelařů stanoví v § 4 odst. 1 písm. a), b), c) zákon č. 166/1999Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Veterinární správa při neplnění ukládá fyzickým osobám podle § 71 odst. 1 písm. a) veterinárního zákona pokutu do výše 10 000 Kč. Evidenci včelstev ukládá v § 2 písm. a) zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon) ve znění pozdějších předpisů, dále upřesňuje v § 1 odst. 2 písm. b) a v § 82 vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem (vždy k 1. září kalendářního roku).

Další závazné povinnosti včelařů stanoví v § 51 odst. 8 zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon) a § 6 vyhlášky č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin (dále jen vyhláška). Zákon a prováděcí vyhláška stanovují každému chovateli včel oznámit každoročně příslušnému

obecnímu úřadu do konce února umístění trvalých stanovišť včelstev, nové umístění včelstev oznámit písemně příslušnému obecnímu úřadu nejpozději pět dnů před jejich přemístěním a pokud nové umístění nebude v zastavěné části obce, připojí situační náčrtek s označením stanoviště včelstev. Mimo zastavěnou část obce musí být stanoviště včelstev označeno žlutým rovnostranným trojúhelníkem o délce strany 1 m v horizontální poloze.

Při nesplnění výše uvedených povinností hrozí chovateli včel na základě § 78 odst. 3 písm. c) bod 4. zákona pokuta do výše 40 000 Kč.

Obecní úřady přijímají písemné údaje od chovatelů včel a jsou povinny na základě § 51 odst. 8 zákona předat tyto údaje na vyžádání ošetřovatelům a uživatelům pozemků. Při neplnění výše uvedených povinností obecním úřadem lze na tento úřad podat oznámení (stížnost) pro neplnění povinností, respektive pro nesprávný úřední postup k nadřízenému orgánu podle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění.

Ing. Ivo Šébl
SRS Rychnov nad Kněžnou

OTEVÍRÁME

poradenské okénko

Pro Vás, naše čtenáře, jsme otevřeli nový sloupek s poradenskými informacemi převážně z České republiky, ale i z Evropské unie a ze světa. Aktuální informace nám budou přinášet metodici-poradci z regionálních pracovišť Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha.

ZEMĚDĚLCI KRAJE VYSOČINA

a informační technologie

Rozvoj informačních technologií dosáhl za posledních 20 let nebývalé intenzity. Jestliže jsme dříve vidali ve filmech, jak někdo volá z auta telefonem, bylo to pro nás něco nepředstavitelného a nikdo netušil, že za několik let bude právě tak, jak herec ve filmu, volat mobilním telefonem. A což pokrok u počítačů. Z klimatizovaných sálů zmizely velké skříně počítačů, a to co dokázaly, dokáže nyní každé průměrné PC.

Vývoj ale kráčí mílovými kroky stále vpřed. Telefony neslouží jen k telefonování, umí fotit, přenášet textové zprávy, fotografie a slouží i jako rádio či kamera. Rovněž počítače neslouží jen k výpočtům, ale staly se zdrojem komunikace a rychlého získání informací. Během několika sekund můžete být ve spojení s kterýmkoliv místem na zemi. Kromě těchto zdrojů informací však stále přetrvávají klasické způsoby. Informace z novin, rozhlasu a televize nadále tvoří podstatnou část informací, především starší generace.

Loňského roku vzniklo pod záštitou Ministerstva zemědělství ČR Krajské informační středisko (KIS) pro kraj Vysočina. Jeho posláním je předávání informací dostupnými prostředky cílovým skupinám – především zemědělcům. A jak jsme na tom s využíváním informačních technologií v rámci kraje Vysočina v oblasti zemědělství?

Z evidovaného počtu zemědělců, kteří se přihlásili ke spolupráci, jich 42 % má přístup k internetu a tudíž i přenosu informací prostřednictvím e-mailů. Zbytek, tj. 58 %, si přeje zasílat informace poštou v tištěné podobě. Pouze 6 subjektů zvolilo zasílání informací faxem.

Podle mého názoru je 42 % subjektů s přístupem na internet poměrně vysoké číslo. Pokud porovnáme údaje ze statistického šetření „Domácnosti a jednotlivci“ (využívání informačních a komunikačních technologií) zjistíme, že v ČR mělo připojení k internetu v 1. čtvrtletí 2005 v průměru 19 % domácností. Hodnota našeho souboru 42 % je hodnota, kterou dosahuje EU (údaj za rok 2004). Lze tedy kladně hodnotit, že zemědělci drží krok s EU. Pokud bychom sledovaný soubor rozdělili na právnické osoby (dále jen P) a fyzické osoby (dále jen F) zjistíme následující stav:

- F – 32,8 % je připojeno na internet
- 67,2 % nemá připojení na internet
- P – 89 % je připojeno na internet
- 11 % nemá připojení na internet

Jak je vidět, F subjekty jsou pouze na třetinové úrovni v připojení na internet oproti P. Stále je to ale poměrně vysoká hodnota. Příčinu nesouladu mezi F a P vidím v tom, že starší generace raději využívá informace v tištěné podobě, tak jak byla zvyklá z dřívějších dob, a možná i v nechuti učit se novým věcem „na stará kolena“.

Do budoucna lze očekávat, že se tento stav změní. Komunikace s úřady, podávání žádostí a posílání dokumentů se bude moci provádět elektronickou formou, a to sebou přinese masivnější uplatnění PC v domácnostech i na venkově.

Tyto údaje vychází pouze z databáze KIS Vysočina, ve kterém je účast dobrovolná. Nejsou podchyceny všechny zemědělské subjekty kraje Vysočina, a proto nelze tyto údaje považovat za směrodatné. Mají pouze informační charakter.

Ing. Petr Klement
Regionální pracoviště ÚZPI Jihlava

SVOBODA MOTOR

Mladá Boleslav-Kosmonosy

Ministerstvo zemědělství pořádalo v r. 1934 v Praze-Holešovicích hospodářskou výstavu. Malá továrna Svoboda Motor z Kosmonos tam nabízela zemědělský malotraktor pro drobná hospodářství v provedení Diesel-car. Traktor uváděl pan Bohumil Svoboda, majitel strojírny z Kosmonos.

Původní model traktoru měl výkon 10 HP a malá spotřeba naftového motoru s velkou tažnou silou určovaly v tehdejších dopravních podmínkách jeho cenu. Spotřeba nafty na jednu hodinu provozu při plném zatížení byla v té době (1 q na 1 km) 36 haléřů. Cena nového traktoru se v r. 1935 pohybovala okolo 23 000 Kč, což se rovnalo ceně dvou párů koní či malého rodinného domku se zahrádkou. V době svého vzniku byl traktor osvobozen od silniční daně a nebyla zapotřebí řidičská zkouška ani řidičský průkaz! Hospodářská výstava tak přinesla v Praze širší veřejnosti zajímavou novinku, kterou bylo možno využít

jak v průmyslu, tak i v zemědělství. Bylo jí možno pohánět veškeré hospodářské stroje a nářadí, použít jako tahací vozů s nákladem na poli i na silnici.

Nejznámější typ traktoru Svoboda Diesel-car DK 12, vyráběný od roku 1939, uchvacoval na boku velikým kolem setrvačníku. Výrobek spojil mnoho požadavků tehdejších hospodářů. Byl to jednoduchý, levný, tažný i současně pohonný stroj. Pro jeho mnohostranné použití a levný provoz našel v každém oboru využití. Jeho jednoduchá a vtipně řešená konstrukce dovozovala, aby traktor mohl být obsluhován i neoborníkem. Traktor měl dvě hlavní části. Pohonnou motorovou jednotku a pojízdný trojkolový říditelný podvozek. Naftový originál motor Svoboda byl vysokotlaký čtyřtákní jednoválec, horizontální konstrukce. Měl dva setrvačníky, odpařovací chlazení a regulátor otáček. Chod byl na svoji dobu přesný a vyvážený. Kon-

Typ	Otáčky /ot./min./	Spotřeba paliva /g/k a hod./	Spotřeba oleje /g/k a hod./	Tahová síla na háku s pneumatikami /q/
D 5	1200–1500	200	3–4	35
D 10	800–1000	190	3–4	65

Typ Svoboda 15	Vrtání × zdvih /mm/	Počet válců /ks/	Obsah /l/	Chlazení	Výkon /kW–k/
	115×166	1	1,7	voda	11,03–15
	Otáčky /ot./min./	Palivo	Rozchod /m/	Převod /ks/	Hmotnost /kg/
	1250	nafta	1,25	4	cca 1170

Výkon:	5, 10, 15 k	Převodová skříň:	kuželové ozubení, tři převodové stupně vpřed, jeden vzad, rám na podvozku
Palivo:	nafta	Max. rychlost:	11 km/hod.
Motor:	čtyřtákní diesel, horizontální jedním válcem, předkomůrka	Spotřeba paliva při maximálním výkonu:	3 l/hod.
Chlazení:	vodou, odpařovací	Hmotnost:	1170 kg
Objem válců:	1730 ccm, 8,8 kW/1000 ot./min.	Rok výroby:	1938
Rozměry:	l = 2500 mm, š = 1400 mm, v = 1600 mm		

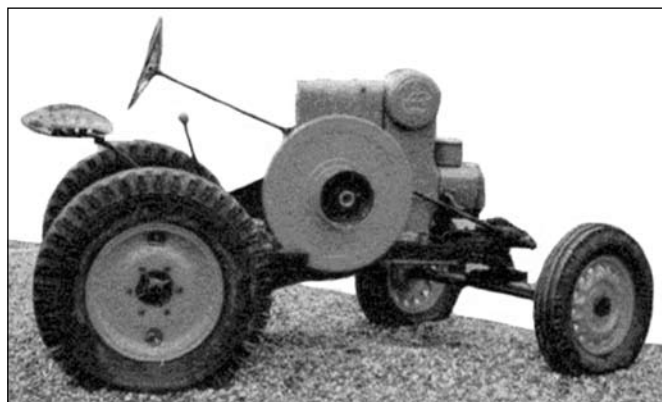
strukce a použitý materiál mu dal neobyčejnou trvanlivost. Dokonalým spalováním bylo docíleno malé spotřeby paliva. Ložiska na klikové hřídeli byla již v té době válečková, ojnicí ložisko bronzové, vylité 80 % kompozicí a pístní ložisko bylo celé ulité z bronzu. Pístní čep, vačky a zvedáky byly zhotoveny ze speciálního materiálu a kaleny. Taktéž píst byl ulit ze speciálního lehkého kovu. Válcová vložka byla vyrobena z tvrdého materiálu, lehce vyměnitelného. Mazání celého motoru bylo samočinné, olejovou pumpou umístěnou v klikové skříni.

Konstrukci stroje zjednodušoval co nejmenší počet součástí. Podvozek měl dvě zadní hnací kola, opatřená normalizovanými disky a pneumatikami, které byly opatřeny hlubokými rýhami. Přední kolo bylo řiditelné, spočívalo na vidlici a řízení probíhalo pomocí volantu. Pomocí tohoto řízení se mohl Svoboda Diesel-car otočit i „na místě“. Motor byl uložen na skříni z jednoho kusu. Ve skříni byly uloženy hřídele hnacích kol a ozubené převody. Spojka byla umístěna pod levou nohou, brzda na pravou. Odpérované sedadlo bylo vmontováno v zadní části konstrukce. Na zadní části byl rovněž upevněn i úhlový držák, opatřený větším množstvím otvorů, na který se zavěšovaly další vozy, nářadí, apod. Traktorový tahač měl dvě rychlosti dopředu, jednu

vzad. Pro přehlednost uvádím základní technická data, která i dnes jsou odborníky přijímána s podivem.

Tahač Svoboda Diesel-car z továrny Svoboda Motor Mladá Boleslav-Kosmonosy z dílny v Tesařské ulici dosáhl světové proslulosti. Původní český design byl v té době vrcholem konstrukční jednoduchosti a měl velikou oblibu nejen u zemědělců, ale i v jiných oborech. Velká popularita těchto strojů pramenila z dobré provozní spolehlivosti a snadné ovládatelnosti.

**Ing. Petr Novák, CSc.
MZe ČR**

STO LET

od založení vysoké školy zemědělské v českých zemích

II. část

Rozvoj zemědělského školství všech stupňů v Evropě mohl nastat až po likvidaci poddanství a roboty, tedy po r. 1848.

V Čechách založila Vlastenecko-hospodářská společnost r. 1850 první dvě veřejné hospodářské školy, českou a německou, určené pro výchovu synů rolníků a hospodářských úředníků. Roku 1856 bylo zřízeno při hospodářské škole s německým vyučovacím jazykem v Děčíně-Libwerdě vyšší oddělení. Pro studenty české národnosti byl otevřen r. 1866 Vyšší zemský ústav v Táboře a pro obě národnosti postupně vytvořena v Čechách i na Moravě síť nižších a středních hospodářských škol, či škol se speciálním zaměřením (mlékařské, zahradnické, vinařské atd.)

Roku 1861 vystoupil Justus von Liebig v mnichovské akademii věd s projevem, v němž podrobil hospodářské akademie ostré kritice. Svou autoritou tím urychlil v Německu jejich zánik. Přežily pouze dvě: v Poppelsdorfu u Bonnu ve

spojení s univerzitou a v Hohenheimu u Stuttgartu. Roku 1863 se podařilo provést první úspěšné spojení zemědělského oddělení s univerzitou v Halle profesoru Julius Kühnovi. Těmito událostmi byl nastolen nový trend ve vývoji vysoké zemědělského školství. Vysoké školy zemědělské vznikaly buď jako oddělení při univerzitách či vysokých školách technických, nebo jako samostatné vysoké školy. Hospodářské akademie zaujaly v hierarchii zemědělského školství druhořadé postavení.

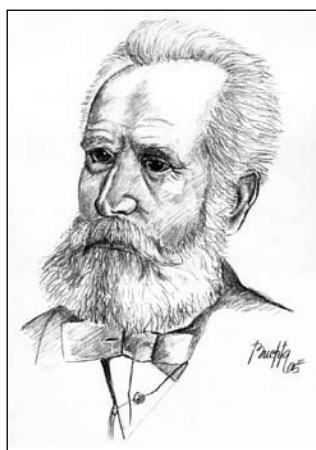
Tento nový trend ve vývoji vysokého zemědělského školství nezůstal bez vlivu na poměry v rakouské monarchii. Český zemský sněm, který přijal r. 1864 zemský zákon, jímž vnesl pořádek do dosavadního živelného zakládání hospodářských škol, již počítal nejen s budoucí existencí akademií ale i s vysokou školou zemědělskou v Praze.

Po státoprávním vyrovnání v r. 1867 (rakousko-uherský dualismus) se ocitla hospodářská akademie v Uherských

Starých Hradech v uherské části monarchie. Tím bylo nutné v Předlitavsku, jak se rakouské části říše podle hraniční řeky Litavy od té doby říkalo, vyplnit vzniklé vakuum. Jak v Praze tak i ve Vídni se proto jednalo o založení zemědělského učiliště nejvyššího typu – vysoké školy zemědělské. Roku 1871 vrcholila v Praze jednání o přičlenění této školy k pražské universitě nebo polytechnice, ale pro vysoké náklady na vybudování a provoz školy tato jednání ztroskotala. V pozadí neúspěchu však nebyly jen důvody finanční, ale i politické. Vídeňská vláda začala po rozdělení monarchie soustřeďovat vrcholové hospodářské instituce a školy do hlavního města, proto byla první vysoká škola zemědělská v Předlitavsku otevřena dne 15. října 1872 právě ve Vídni pod názvem Hochschule für Bodenkultur in Wien. Tato vysoká škola byla financována z říšských prostředků a podřízena vídeňskému ministerstvu kultury a vyučování. Její zakladatelé o ní prohlásili, že úplně vyhovuje všem potřebám veškeré akademické mládeže země v říšské radě zastoupených. Vyučovacím jazykem byla němčina, jazyk, který byl mateřskou řečí pouze jedné z řady národností, které Předlitavsko obývaly.

Češi byli vzniklým stavem neuspokojeni, a proto se i nadále ozývaly z českých zemí hlasy, aby bylo vysoké učení zemědělské otevřeno také v Praze. Argumentovalo se jazykovou bariérou, kterou museli čeští studenti při studiu překonávat a specifickými hospodářskými poměry českých zemí. Zemský sněm proto i nadále při další reorganizaci zemědělského školství v Čechách r. 1884 počítal s existencí vysoké školy zemědělské v Praze.

Dr. J. B. Lambl, profesor zemědělství na České vysoké škole technické v Praze, okomentoval v knize Rukověť zemědělství z r. 1888 dosavadní nezdar všech snah o založení vysoké školy zemědělské v Praze těmito slovy: „Příslušní kruhové zemědělství ve svých nepopíratelně dobrých úmyslech opominuli, však při tom uvážiti jednu životnou podmínku zdaru

všelikého vysokého učení, totiž, že k akademickému rázu učiliště nenáleží a nestačí toliko akademické posluchačstvo, alebrž že o mnohá jiná vážnější opatření akademická dlužno postarati se. Oni při tom kojili se zajisté nadějí, že novému ústavu kyne budoucnost nejlepší, že zkvete brzo k žádoucí dokonalosti a ke blahu země. Než okolnosti snad více povahy politické nežli hospodářské, didaktické, nebo

materielní, zabránily tomu, že tento tvar nemohl ani v život býti uveden.“

Nejen Češi, ale také Poláci v Haliči usilovali o založení své vysoké školy zemědělské v Krakově. Vídeňská vláda jím r. 1890 vyhověla a povolila jim otevřít při krakovské universitě zemědělské oddělení. Tímto aktem se prolomil centralistický přístup ústřední vídeňské vlády k vysokému zemědělskému školství v Předlitavsku. Pro české vyjednavače to byl významný impuls.

V českých zemědělských odborných kruzích se ustálil na přelomu 19. a 20. století názor, že je nutné nejprve zřídit zemědělské oddělení při české vysoké škole technické v Praze a teprve pak jako druhý krok otevřít v Praze samostatnou a nezávislou vysokou školu zemědělskou, vybavenou vším potřebným včetně školního statku. Současně se zemědělským oborem měl být na české technice otevřen také odbor kulturně-technický (meliorační). Meliorace prožívaly v některých evropských zemích v 2. pol. 19. století konjunkturu a přispívaly k intenzifikaci tamní zemědělské výroby. V českých zemích, ale i v Rakousku, byly tyto investice do půdy v počátcích. Česká strana požadovala i v této otázce nápravu, protože byl citelný nedostatek vysokoškolsky vzdělaných odborníků z tohoto oboru.

Na české vysoké škole technické patřily přednášky ze zemědělství do r. 1890 mezi nepovinné předměty. Posluchači čtyř hlavních odborů (vodní a silniční stavitelství, pozemní stavitelství, stavba strojů, technická chemie) si nepovinné přednášky zapisovali navíc k povinným předmětům jen tehdy, když předpokládali, že získané poznatky využijí ve svém budoucím zaměstnání. O tyto tak zvané předměty „nevrazených do odborných oddělení“, nebyl mezi studenty velký zájem. Přednášky ze zemědělství nebyly výjimkou. Profesor Lambl přednášel dva zemědělské předměty: „Encyklopedii polního hospodářství“ v rozsahu 5 hodin týdně a „Správu hospodářskou“ v rozsahu 4 hodin týdně.

Podle nařízení ministerstva kultury a vyučování ze dne 9. září 1890 byly dosavadní čtyři hlavní obory na obou vysokých školách technických v Praze doplněny o „Obecné oddělení“, což byla prakticky tříletá příprava pro učitele středních škol se zaměřením na výuku chemie, deskriptivní geometrie, fyziky a jejich kombinací. Do té doby museli uchazeči o učitelství na středních školách těchto předmětů absolvovat čtyři ročníky na universitě. Studium obecného oddělení část této povinné přípravy (dva – tři roky ze čtyř) nahradilo.

Pokračování příště

Ing. Ctirad Růžička, Praha

VOŠ A SZEŠ V TÁBOŘE

140 let od založení Vyšší hospodářské a hospodářsko průmyslové školy zeměské v Táboře

Škola je tvůrčím společenstvím – studentů a učitelů, je živým organismem, který se vyvíjí, který je pevně začleněn do života společnosti. Vždy tomu tak bylo a Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola v Táboře to svou historií i současností potvrzuje.

Zemědělské školství mělo v Čechách vždy velmi vysokou úroveň. Jeho reformátoři hledali inspiraci v nejmodernějších školách Evropy a uplatňovali nejnovější zemědělské poznatky. Pro naše země bylo 19. století dobou zápasů o prosazování hospodářských, politických i kulturních požadavků českého národa. To se odráželo i v rozvoj zemědělského školství.

Vznik školy

Na počátku 60. let 19. stol. zemský poslanec Jan Babtista Lambl dosáhl toho, že sněm povolil zřízení dalších hospodářských škol. Byla vypsaná soutěž, z níž vítězně vyšlo město Tábor, které pro novou školu vytvořilo dobré podmínky. V listopadu 1866 mohla tedy začít činnost Vyšší hospodářské a hospodářsko-průmyslové školy zeměské v Táboře. Její výjimečnost byla v tom, že byla prvním školským zařízením tohoto typu v Rakousku, jehož vyučovacím jazykem byla čeština. Škola byla dvouletá a ke studiu se přijímali absolventi nižší reálky nebo gymnázia s roční praxí, tedy žáci alespoň sedmnáctiletí. Součástí školy byly vždy i botanická zahrada a školní statek. (V r. 2000 byla botanická zahrada pro svůj kulturní a historický význam ministerstvem kultury – společně s budovou školy – prohlášena za kulturní památku).

Během 19. století působili na škole významní lidé, kteří utvářeli její podobu. J. B. Lambl vybral Tábor pro novou vyšší hospodářskou školu a stál v čele kuratoria. Tábor si vážil jeho práce a jmenoval jej čestným občanem. Profesorský sbor na jeho počest založil Lamblův fond, který podporoval nemajetné studenty při větších exkurzích.

Na tábořské škole působilo mnoho dalších zajímavých profesorů. Např. Karel Němec, syn Boženy Němcové, zde učil v letech 1870–1897 botaniku, zahradnictví a spravoval botanickou zahradu, historik August Sedláček vyučoval (1875–1876) zeměpis a statistiku.

Nejvíce však její podobu ovlivnil František Farský, jenž veškerou energii věnoval výzkumu a rozvoji školy, kterou jako ředitel vedl v letech 1876–1909. Dbal na to, aby škola byla vybavena moderními pomůckami (mnohé za pomoci žáků vyráběl), aby se stala vědeckým pracovištěm spojeným s praxí. Při škole vznikla řada výzkumných stanic, např. hospodářsko-chemická (1874), meteorologická (1880), semenářská (1893) – později přeměněná na hospodářsko-botanický výzkumný ústav. Z Vyšší hospodářské školy v Táboře dokázal vytvořit takovou instituci, která se stala skutečně mezinárodní (studovali zde Poláci, Rusové, Bulhaři, Srbové, Chorvati). V r. 1900 byla povýšena na Královskou hospodářskou akademii. Statut vysoké školy měla vlastně do r. 1919. Byl to také on, kdo dosáhl toho, že se škola mohla přestěhovat z nevyhovující Klavíkovské usedlosti do nové budovy, která se svým novorenesančním stylem se secesními prvky stala architektonickým skvostem města.

Škola a aktivity dnes

Dnešní VOŠ a SZeŠ v Táboře pokračuje v úsilí, které bylo pro tábořskou školu vždy charakteristické – snaží se zavádět nové vyučovací metody, zprostředkovat nové poznatky, být otevřenou školou s kontakty v zahraničí i školou otevřenou pro tábořskou veřejnost.

V roce 1993 škola uspěla v konkurzním řízení ministerstva školství se svým návrhem modelu středního odborného vzdělávání a stala se jednou z 19 pilotních škol programu Phare. V rámci tohoto projektu ověřují v podmínkách českého trhu práce systém přípravy na povolání. Vyučující měli možnost podílet se na přípravě nového kurikula školy. Výuka je uspořádána modulově, což umožňuje větší prostupnost jednotlivých předmětů a vytváří se tak předpoklady pro komplexnější probírání učební látky. Novou podobu má i maturita, která má formu projektu, jenž splňuje současné požadavky na profil absolventa střední odborné školy – tedy větší rozvoj jeho komunikačních schopností, samostatný přístup k řešení úkolů.

V roce 1996 se škola stala Vyšší odbornou školou a Střední zemědělskou školou a navázala tak na tradici vyšší odborné vzdělávací instituce nadregionálního charakteru. Tento směr vývoje je podporován účastí školy v mnoha projektech: Např. v projektu LEONARDO, v mezinárodním ekologickém projektu UNDP, dále škola získala označení Přidružená škola UNESCO, aktivně se podílela na projektu ICT, což znamená využití odborných výukových softwarů při výuce na SZeŠ, také je účastna na projektu UNIV, který se zaměřuje na tvorbu programů dalšího vzdělávání dospělých, věnuje pozornost projektům připravujícím učitele středních škol na EVVO, tedy na uplatňování environmentální výchovy, zároveň je stále cvičnou školou. Pravidelně je pořádán kurz pro výkon obecných zemědělských činností určený pro soukromé zemědělce bez odborného vzdělání.

Možnosti studia

V současnosti jsou na škole tři typy studia – denní (čtyřleté), vyšší odborné (tříleté) a dálkové (pětileté). V denním studiu jsou dva základní obory. Agropodnikání, který má

zaměření – Péče o životní prostředí – Chov koní – Zahradní a krajinářské úpravy – Využití a prodej zemědělské techniky – Výpočetní technika v zemědělství. (U všech zaměření je možné volit specializace Zemědělský provoz nebo Zemědělské služby.) Druhým oborem je Management potravinářských výrob.

VOŠ nabízí obor Péče o krajinu. Studenti si mohou vybrat jedno ze dvou zaměření: Pozemkové úpravy a ekologie krajiny nebo Zemědělské technologie a stavby v krajině. Zatím posledním krokem na cestě tvorby ucelené a propojené nabídky vzdělávání je dohoda o prostupnosti vyššího odborného studia naší školy a bakalářského studia Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích uzavřená v dubnu 2006. Díky ní mohou studenti po úspěšném vykonání absolutoria na naší škole pokračovat ve studiu na této fakultě a po absolvování intenzivního jednoletého modulárního ročníku získat titul bakalář. Možné je samozřejmě i následné magisterské studium.

Posledním typem studia je studium dálkové, které umožňuje získat maturitní zkoušku v oboru Agropodnikání se zaměřením Péče o životní prostředí. V současné době je realizován pouze pátý ročník.

Na závěr

Je dobré se ohlízet, ale důležitější je dívat se do budoucna. Minulost je zázemím a minulost zemědělské školy je zázemím pevným a tvůrčím, ale je i impulzem pro to, aby se podobné zázemí vytvořilo pro potomky. Je to neustávající koloběh, jehož podstatu můžeme vyjádřit slovy básníka: „Co jsi zdědil po svých předcích, toho musíš dobýt, abys to skutečně měl.“ (J. W. Goethe)

PhDr. MgA. Jindřiška Bumerlová
SZeŠ a VOŠ Tábor

Významné výročí si současná Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola v Táboře připomněla ve dnech 22. a 23. září 2006

První den se ve školní aule uskutečnilo za přítomnosti představitelů školy a pozvaných hostů otevření výstavního prostoru a zahájení oslav. Po uvítacím projevu paní ředitelky Ing. Blaženy Hořejší, po seznámení s historií a současností školy, se střídala vystoupení hostů s kulturním programem žáků. Podnětným a zajímavým pokračováním se stala odborná konference „Význam odborného školství v současnosti“, na které vystoupili zástupci kraje, vzdělávacích institucí i zemědělské praxe. (K obsahu konference se podrobněji vrátíme v následujícím čísle časopisu.)

Po prohlídce podzimně kvetoucí botanické zahrady se účastníci oslav sešli k diskuzi při neformálním posezení ve školní jídelně. Souběžně po oba dva dny si návštěvníci mohli prohlédnout odborné expozice ve školních učebnách, výstavu zemědělských strojů na náměstí, ale také Školní statek Měšice včetně hal, učeben, stájí a výstavy drobného zvířectva, zhlédnout mohli i ukázky jezdeckého výcviku.

ÚZKÉ SEPĚTÍ TEORIE S PRAXÍ

Soutěž žáků

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola v Táboře slavila v letošním roce své významné jubilem – 140 let od svého založení. V dějinách českého zemědělského školství má významné prvenství. Byla totiž v roce 1866 založena jako první vyšší česká zemědělská škola, kde se vyučovalo v českém jazyce, a v roce 1900 byla povýšena na hospodářskou akademii s vysokoškolskou organizací.

Cílem současné vzdělávací nabídky školy zůstává v převážné míře dokonalá příprava absolventů pro zemědělskou praxi, s důrazem na akceptování požadavků trhu práce včetně uplatnění absolventů v praktickém životě.

Ve výchovně vzdělávacím procesu je velký důraz kladen na úzké sepětí teorie s praxí, to je ověřování teoretických vědomostí a získávání profesních dovedností a pracovních návyků. Ke zvyšování odborné úrovně žáků přispívá mimo jiné také jejich účast na různých soutěžích, které vedle motivačního momentu jsou také jakýmsi pomyslným měřítkem jejich odborné a profesní úrovně.

VOŠ a SZeŠ v Táboře vedle celé řady doprovodných akcí, v rámci svých oslav, uspořádala pro žáky 4. ročníků oboru agropodnikání odbornou soutěž na svém Školním statku v Měšicích, které se zúčastnilo celkem osm zástupců zemědělských škol z Hořic, Benešova, Březnice, Písku, Rakovníka, Jindřichova Hradce, Znojma a Humpolce.

Všichni účastníci soutěže včetně pedagogických doprovodů byli přivítáni ředitelkou školy Ing. Blaženou Hořejší a poté provedeni po školním statku jeho vedoucím Ing. Petrem Staňkem. Seznámili se s jednotlivými provozy, rekonstruovanou krytou jízdárnou, v loňském roce modernizovaným kravínem, jezdeckým areálem a cvičnou halou s jejím vybavením.

Celá soutěž byla rozdělena do dvou částí. V té první žáci vypracovávali písemné testy z pěstování rostlin, chovu zvířat, biologie a ekologie a volitelnou otázkou zaměřenou do zemědělské praxe. Ve druhé části určovali předložená osi-

va zemědělských plodin, základní druhy plevelů, plemena hospodářských zvířat a krmiva. Poté následoval odhad živé hmotnosti jalovice a prasete na výkrm a odhad velikosti určeného pozemku.

Po obědě ve školní jídelně následovala prohlídka botanické zahrady a budovy školy, která v této době byla ve stadiu největších příprav na Dny otevřených dveří.

Vyhodnocení celého soutěžního dne provedl Ing. Ladislav Kostrůnek, vedoucí praktického výcviku. Společně s ředitelkou školy a ředitelem Agrární komory v Táboře Ing. Ladislavem Samcem předali poháry a diplomy prvním třem nejúspěšnějším účastníkům soutěže. Všichni soutěžící obdrželi drobné upomínkové předměty.

Uvědomili jsme si, že obdobné soutěže jednoznačně do českého zemědělského školství patří, že jsou i velice cenným setkáním učitelů praktického výcviku z různých zemědělských škol. A již dnes se těšíme na další společné setkání na 3. ročníku olympiády mladých zemědělců 5.–6. 10. 2006 na Střední škole hospodářské ve Frýdlantu

Ing. Ladislav Kostrůnek
VOŠ a SZeŠ Tábor

Oslava výročí – pohled ze školní budovy

NA CESTĚ K ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLE

Z historie zemědělského pedagogického tisku u nás

II. část

Prvním českým periodikem tohoto zaměření byl **Časopis učitelstva škol zemědělských v království českém**. Jeho nakladatelem a vydavatelem byla Jednota škol zemědělských v království českém založená v r. 1895. Začal vycházet v r. 1901 v Rokycanech pod redakcí ředitele Josefa Babánka (1863–1941), původně 4x do roka. Později se redakce přesunula do Tábora a zodpovědným redaktorem se stal dr. František Bubák (1866–1925), profesor tamní Královské české akademie (později profesor a první rektor, 1919–1920, Vysoké školy zemědělské v Brně). Na základě usnesení valné hromady „Jednoty“ z 30. května 1909, byl „Časopis“ od roku 1909/10 přeměněn na měsíčník. Redakční komisi tvořili dr. František Bubák, prof. František Bolech (1852–1924) a dr. Rudolf Trnka (1881–1950), profesori Královské české akademie v Táboře, Ing. Jindřich Křivánek (*1861), ředitel Lukařské a rolnické školy ve Vysokém Mýtě, profesor František Novák (1860–1957), ředitel Střední hospodářské školy v Roudnici.

Počínaje prvním číslem jedenáctého ročníku (vyšlo v lednu 1911) dochází k určitým změnám. Na základě dohody „Jednot“ – české a moravské – vychází jako jejich „společný orgán pro zemědělské vyučování“ pod názvem **Časopis škol zemědělských v zemích koruny české**. Zodpovědným redaktorem se stává dr. Rudolf Trnka, profesor tábořské Akademie (od r. 1919 profesor VSŽ v Brně). Nakladatelem a vydavatelem zůstala „Jednota“ česká, nezměnila se ani měsíční periodicitu vycházení.

Podle „proslovení redakčního“ z pera dr. Trnky časopis chtěl „podávat v původních aneb upravených článcích řešení otázek paedagogických, důležitých jak pro celek, tak i jednotlivé skupiny škol. Pěstovati nestrannou, věcnou kritiku všech prací, spadajících v obor hospodářský, jmenovitě učebnic, poukazovati na novinky literární v našich pracovních oborech spolu s podáváním jejich stručného obsahu. Sledovati otázky týkající se našeho stavu a docílit jednotné a cílevědomé stavovské organisace, která by nejen připravovala a chránila své příslušníky, ale též i spolupůsobila při projednávání otázek našeho stavu ať přímo či nepřímo se dotýkajících, eventuelně upozorňovala na případné a vhodné úpravy ku prospěchu jak celku, jemuž věnujeme své síly, tak i nás všech...“.

Důležitým pramenem informací v dané oblasti se stal rovněž časopis **Kodym**, založený v r. 1905 tehdy ani ne dvacetiletým studentem tábořské Akademie Edvardem Reichem (z počátku za spoluúčasti prof. Cikánka, po 4 letech v jeho vlastní redakci i režii), v době meziválečné šéfem československého zemědělského školství. Kodym uveřejňoval pravidelné články o zemědělském vzdělávání ve své zvláštní rubrice Hospodářské školství, později Hospodářské a odborné školství. (E. Reich, 1919: „...Bylo to předností Kodyma a chloubou jeho redakce, že propagoval nejen kulturu hmotnou, nýbrž i kulturu ducha a srdce, že nechtěla poučovati čtenáře pouze o vymoženostech technických a zásadách ekonomických v racionelně vedeném podniku zemědělském, ale že pěstovala smysl a uznání kulturnímu poslání vědy, literatury, školy a výzkumné stanice...“)

V r. 1919 zakládá Reich týdeník s názvem **Československý zemědělec**, jehož součástí se v témže roce stává příloha Zemědělské školství a výzkumnictví (1. číslo vychází 13. června 1919). Redakci části školské si ponechává dr. Ing. E. Reich, část výzkumnickou řídí dr. Ing. František Chmelař (1891–1971).

Spojení oblasti školství a výzkumnictví, jak můžeme číst v prvním redakčním článku, nebylo náhodné. „Dospěli jsme k tomu rozhodnutí úvahou o příbuzném poslání škol a výzkumných stanic, jichž společným programem jest práce badatelská i propagace pokroku hospodářského.

Vzájemně se podněcují k další práci a harmonicky se doplňují... Naším programem jest, aby školství a výzkumnictví nebylo v zemědělství světem pro sebe, nýbrž stálo v čilém kontaktu s praxí zemědělskou...”

První léta po vzniku samostatného státu jsou mimo jiné poznamenána organizačním rozdrobením zemědělského učitelstva, což nezůstává bez vlivu na situaci v oblasti pedagogického tisku. Vedle zmíněných „Jednot“ si ustavují své vlastní spolky profesori středních hospodářských škol, učitelé škol rolnických (ve spojení s učiteli škol speciálních), učitelé zimních hospodářských škol a nakonec i učitelky škol hospodářských. Učitelé německých hospodářských škol v Čechách se sdružují ve spolku „Verein der Lehrer an den deutschen landwirtschaftlichen Lehranstalten Böhmens“, učitelé německých hospodářských škol na Moravě ve spolku „Verein der Lehrer der deutschen landw. Schulen Mährens“. Při Ústřední jednotě českých lesníků je založeno „Sdružení učitelů lesnických škol“.

Některé z těchto spolků si později také zakládají své časopisy. Svaz profesorů na německých zemědělských školách v RČS přikročil v r. 1931 k vydávání vlastního časopisu pod názvem **Deutsche landwirtschaftliche Unterrichtszeitung** (redaktor Ing. František Kunz). Jednota profesorů škol zemědělských na Moravě vydává od r. 1933 spolkový časopis **Lambl** (redakci vedl J. Valíček v Židlochovicích na Moravě). K řešení otázek lidových škol hospodářských měl sloužit časopis **Hospodářská škola lidová**, věstník Ústředního spolku učitelstva lidových škol hospodářských v RČS (odpovědným redaktorem byl F. Fiala, Litomyšl). E. Reich však již v roce 1920 – bez odezvy – varuje, že „přílišná specialisace československých spolků učitelstva zemědělských škol jest věci na úkor, ani učitelstvo, ani školství z této rozdrobenosti nemůže získati...”.

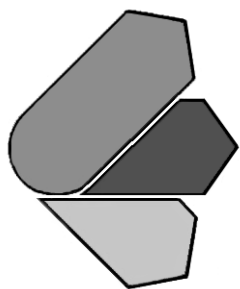
Vývoj zemědělského vzdělávání u nás posléze nezanedbatelně ovlivňuje také Československá akademie zemědělská (ČAZ; ustavující zasedání 28. 12. 1924). Její školská komise, zřízená v rámci literárního a osvětového odboru, do svého pracovního programu zařadila organizační i pedagogické otázky zemědělského vyučování, péči o učitele zemědělských škol, jakož i péči o vzdělání venkova vůbec. Obdobnou agendu lesnického školství převzala do své náplně rovněž speciální školská komise zřízená v rámci lesnického odboru. V obou komisích se soustřeďovaly všechny významné osobnosti těchto oblastí. Výsledky jejich práce byly prezentovány především v publikacích ČAZ.

Pokračování příště

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

CONTENTS

A new centre of practical training	2
Students of forestry schools	
Their importance for adults' lifelong education in the area of environment management	3
Assistance to advisers for works of scientific activities at secondary schools	4
Cooperation with schools	
Work on a project for the improvement of pedagogic activity quality	5
Institute of Lifelong Education of Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno	8
Greater chances for vocational schools	
European educational programmes	9
Contribution of the Agroinstitút in Nitra to rural development	10
IAFI project and the utilisation of Leonardo da Vinci Programme	11
Multi-purpose utilisation of a professional element improves the quality of educational process	13
Working meeting of directors of schools of the Permanent Educational Base of Ministry of Agriculture of the CR	15
Leisure time and hobby activities	16
Information service	
Representation of the European Commission in the CR	17
Holidays in France	
Leonardo da Vinci Programme – European mobility project	18
They helped in the Šumava National Park	19
Ploughing Championship of the CR	
Success of a teacher from a secondary school in Opočno	19
IN NATURE Project	
Utilisation of natural and cultural heritage	20
„Intervention-free territory“	
in the Kokořínsko Protected Landscape	21
Duties of bee-keepers and municipal authorities	22
Farmers of the Vysočina Region and information technologies Counselling service	23
Svoboda Motor – History of agricultural machinery	24
One hundred years from the foundation of University of Agriculture in Czech Lands, Part II	25
140th anniversary of the foundation of Higher Agricultural and Agricultural-Industrial Municipal School in Tábor	27
Close links of theory with practice Students' competition	29
On the way to Zemědělská škola (Agricultural School)	
From the history of agricultural pedagogic press in this country, Part II	30

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 70 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejší „Domě zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

140. VÝROČÍ ZALOŽENÍ

oslavila ve dnech 22. a 23. září 2006

jedna z našich nejstarších škol

VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA TÁBOR

(více na str. 27)

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice; Ing. Jan Kot, ISS Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra; PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno; Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava; Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice; prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR; Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora